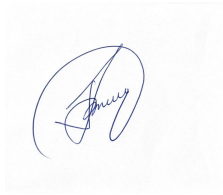

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГАВРИЛЕНКО ВОЛОДИМИР ВАЛЕРІЙОВИЧ

УДК 343.137.5

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ В СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПРАВОПОРЯДОК**

12.00.02 – конституційне право; муніципальне право

РЕФЕРАТ

**дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук**

Київ – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі міжнародного та європейського права Національного університету «Київський авіаційний інститут».

Науковий консультант:

ВОЛОШИН Юрій Олексійович,
доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри міжнародного та європейського права
факультету права та міжнародних відносин,
Національного університету «Київський
авіаційний інститут»

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
БАЙМУРАТОВ Михайло Олександрович,
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського,
професор кафедри політичних наук та права

доктор юридичних наук, професор,
БАТАНОВ Олександр Васильович,
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького
НАН України,
провідний науковий співробітник відділу
конституційного права та місцевого самоврядування

доктор юридичних наук, професор
ГОМОНАЙ Василь Васильович,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
професор кафедри конституційного права та
порівняльного правознавства

Захист відбудеться 31 липня 2026 р. о 9.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3 (археологічний музей).

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, Україна, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Реферат розісланий 30 червня 2026 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т.П.Попович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Одним із головних чинників, що протягом останніх років обумовлює активну імплементацію міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок, є прагнення України до побудови власної країни на рівні сучасної європейської правової демократичної держави.

Основним орієнтиром в цьому процесі, крім національних, історичних та правових традицій, має бути досвід провідних країн світу, який дозволяє розбудовувати українську державність та її правову систему відкрито і прозоро, у тісній взаємодії з іноземним та міжнародним правом, шляхом запозичення і використання сучасних прогресивних зарубіжних правових концепцій, доктрин, ідей, загальновизнаних міжнародних принципів, норм, стандартів, а також з використанням відповідних технологічно-нормативних прийомів.

Імплементація міжнародно-правових стандартів в українську національну правоохоронну систему почалася одразу з часу проголошення незалежності України та продовжувалося протягом тридцяти років, але саме зараз об'єктивується необхідність прискорення цього процесу шляхом постійного та скрупульозного пошуку в міжнародно-правових джерелах, яких з кожним роком стає все більше і більше, нових демократичних напрямів функціонування судових та правоохоронних органів, новітніх форм та засобів гарантування і охорони ними прав, свобод і законних інтересів людини.

Крім аналізу джерел міжнародного права необхідно відслідковувати наукові напрацювання відомих зарубіжних та вітчизняних фахівців, які у своїх працях можуть запропонувати сучасні і дієві способи та прийоми запозичення міжнародно-правових стандартів у діяльності національних правоохоронних органів. Це також є вагомим шляхом і методом вирішення основного питання щодо приведення української правоохоронної системи до сучасних світових та європейських стандартів. Проте не може бути непродуманого та простого механічного перенесення міжнародного стандарту або зарубіжного досвіду їх втілення у національні правоохоронні системи, оскільки наша держава є самобутньою країною зі своєю історією, культурою, менталітетом, власним шляхом розвитку права та правової системи, в яких поєднуються загально цивілізаційні і специфічні, властиві лише Україні, тенденції.

У зв'язку з цим існує нагальна потреба аналізу існуючих вітчизняних та зарубіжних напрацювань стосовно запозичення міжнародно-правових стандартів як методологічної основи для створення та удосконалення національної правоохоронної системи, розробки прийнятних для України процедур і механізмів впровадження позитивних елементів організації і діяльності правоохоронних органів, що визначає необхідність проведення відповідних наукових досліджень і, в першу чергу, на фундаментальному рівні.

Розв'язання означеної у назві дисертації проблеми та її складових передбачає необхідність детального дослідження кардинальних явищ, що відображаються у наступних категоріях: міжнародно-правовий стандарт; міжнародно-правові стандарти в сфері судової та правоохоронної діяльності; імплементація стандартів у національний правопорядок та законодавство держави; міжнародна правоохоронна

діяльність; форми і напрямки міжнародного співробітництва у сфері правоохоронної діяльності; міжнародні джерела у сфері правоохоронної діяльності; організація діяльності міжнародних правоохоронних організацій; структура та засади діяльності європейських та субрегіональних правоохоронних органів та інституцій; зарубіжний та європейський досвід імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної судової та правоохоронної діяльності; міжнародні стандарти дотримання прав людини у правоохоронній сфері; відповідність правового регулювання судової та правоохоронної діяльності в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам; проблеми, які необхідно та можливо вирішувати в правоохоронній діяльності завдяки імплементації міжнародно-правових стандартів; шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів в український національний правопорядок.

Вище перелічене яскраво свідчить про значні масштаби питань, які необхідно у сукупності та взаємозв'язку дослідити у рамках загальної проблеми однієї дисертаційної роботи, чого раніше не робилося жодним вітчизняним науковцем-правником.

Тим не менше, варто відзначити вчених-представників правової науки, праці яких сприяли формуванню базових засад для розкриття проблеми імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу судової та правоохоронної діяльності, а також у національний правопорядок держави. Серед них: І. П. Андрусак, М. О. Баймуратов, О. В. Балинський, О. М. Бандурка, О. В. Батанов, А. І. Білас, В. В. Біліченко, А. І. Берендєєва, О. В. Волошенюк, Д. Є. Забзалюк, Ю. Я. Касараба, В. В. Касько, О. Є. Користін, Б. А. Маланчук, В. І. Малімон, О. В. Марцеляк, Л. Р. Наливайко, П. М. Рабінович, О. В. Скрипнюк, Т. Л. Сироїд, О. С. Стеблинська, К. В. Степаненко, В. Я. Тацій, Н. П. Шевченко, Ю. С. Шемшученко та інші.

Не менш важливим є узагальнення досвіду світових та європейських країн щодо імплементації міжнародно-правових стандартів у національні судові та правоохоронні системи. Досить назвати прізвища таких вчених як: М. М. Алмані, В. В. Баштанник, К. О. Боярчук, С. В. Веремієнко, Ю. О. Волошин, В. М. Галунько, В. О. Гарматюк, О. О. Житний, С. М. Заброда, О. І. Іваньков, І. М. Леган, І. О. Лозицька, І. Г. Лехняк, С. М. Ляхівненко, О. В. Марцеляк, Л. О. Марусяк, Н. М. Павлюк, О. С. Почанська, В. В. Попко, В. В. Пророченко, Є. Б. Тітов, Н. В. Хмелекська, О. О. Шандула, та інші.

У дисертації активно застосовувалися напрацювання зарубіжних науковців. Основні серед них: Jonathan Hadley, Robert C. Davis, Matti Joutsen та інші.

Джерелом синтезу доктринальних напрацювань стали окремі положення суміжних праць, близьких до предмету дисертаційного дослідження. Серед основних представників слід відзначити наступних вчених: Я. Л. Волошина, А. П. Гусак, В. І. Касьян, І. М. Каліущенко, М. І. Козюбра, А. В. Мовчан, О. Г. Семенюк, М. І. Ставнійчук, В. І. Ткаченко, Р. С. Яблонський та інші.

Значна кількості вчених, що розробляли складові проблеми дисертації або торкалися її, досліджуючи поміжні питання і не намагаючись розв'язати проблему в цілому в окремому фундаментальному дослідженні, свідчить про її важливість як у теоретичному, так й у практичному сенсах.

Усі перераховані вище чинники зумовлюють необхідність подальшої наукової розробки концепції імплементації міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності у національні правовпорядки держав взагалі та української держави зокрема, що також обумовлює актуальність цієї роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри міжнародного та європейського права факультету права та міжнародних відносин Національного університету «Київський авіаційний інститут» на тему «Міжнародні стандарти міжнародних організацій та їх імплементація державами-членами» (реєстраційний номер № 69-2021/150106).

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка цілісної концепції імплементації міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності у національний правовпорядок держави та вироблення на її основі пропозицій практичного, теоретико-методологічного та нормативно-правового характеру.

Для реалізації мети у дисертації сформульовано наступні завдання:

- здійснити історико-правовий аналіз впливу міжнародного публічного права на національний правовпорядок;
- окреслити теоретико-методологічні засади дослідження імплементації міжнародно-правових стандартів у діяльність національних судових та правоохоронних органів;
- охарактеризувати функції міжнародно-правових стандартів як методологічної основа для створення та удосконалення національних правоохоронних систем;
- здійснити аналіз міжнародно-правових актів щодо базових принципів організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності;
- охарактеризувати міжнародно-правові стандарти як систему норм, принципів та рекомендацій, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів;
- визначити предмет спільної міжнародної правової діяльності у межах національних правових систем та місце в ньому міжнародно-правових стандартів судової та правоохоронної діяльності;
- проаналізувати зарубіжний досвід імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної судової та правоохоронної діяльності;
- з'ясувати стан дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини в правоохоронній діяльності як головного чиннику створення національного правовпорядку;
- уявити відповідність правового регулювання правоохоронної діяльності в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам;
- розкрити основні проблеми, які необхідно та можливо вирішувати в правоохоронній діяльності України завдяки імплементації міжнародно-правових стандартів;

- визначити та аргументувати шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок як головний напрямок євроінтеграційних перетворень в Україні;

- розкрити зміст ключових категорій, що відображають процес імплементації міжнародно-правових стандартів у сферу правоохоронної діяльності, а саме: імплементація, імплементаційна практика, імплементування, механізм імплементації, поняттєво-термінологічне забезпечення механізму імплементації;

- визначити та обґрунтувати нагальні проблеми міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності на підставі існуючих міжнародно-правових стандартів;

- з'ясувати та проаналізувати рівні, напрями, види та форми міжнародного співробітництва в сфері діяльності судових та правоохоронних органів;

- дослідити у порівняльному аспекті дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини на прикладі права людини на життя в правоохоронній діяльності.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі діяльності судових та правоохоронних органів завдяки імплементації у національне законодавство міжнародно-правових стандартів.

Предметом дослідження є сучасна концепція імплементації міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності у національний правопорядок.

Методи дослідження. *Методологічна основа* дослідження охоплює загальнонаукові та спеціально-правові методи наукового пізнання, що у своєму поєднанні забезпечують отримання нових знань та висновків у контексті предмету дослідження. *Фундаментальна або філософська методологія (загальнонаукова методологія)* є найвищим рівнем методології, що дозволяє визначити загальну стратегію принципів пізнання місця і ролі міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності держави, розкрити напрями, форми і методи імплементації стандартів у національний правопорядок, уявити сучасну систему міжнародних стандартів та їх вплив на організацію та діяльність національних судових та правоохоронних органів. За допомогою діалектичного методу в роботі розкрито не тільки об'єкт, предмет та розв'язані завдання, але й досліджено чимало наукових проблем (1.2, 2.1, 3.2).

Задля досягнення мети дослідження, вирішення його завдань у роботі було застосовано *систему загальнонаукових методів*, до яких відносяться: *аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння та абстрагування*. Застосування цих методів пронизує скрізь всю роботу.

Історичний метод припускає необхідність вивчення генезису правового регулювання функціонування національних судових та правоохоронних органів, виділення основних етапів і тенденцій розвитку цього регулювання, дослідження процесу поступового створення правової основи їх діяльності, тобто, як основа зароджувалася, як розвивалася, коли почала активно вбирати в себе міжнародні стандарти та який сучасний зміст та форми вона набула, показати розвиток правової основи та її стан в конкретний проміжок часу стосовно забезпечення сфер практичної діяльності органів тощо (1.1, 2.4, 3.3.).

У межах історичного методу активно застосовувався *порівняльно-історичний підхід* як сукупність пізнавальних засобів та процедур, що дозволяло виявляти схожість, подібність і відмінність між підходами законодавців різних держав стосовно імплементації міжнародних стандартів у правове регулювання судової та правоохоронної діяльності, визначати їхню генетичну спорідненість (зв'язок за походженням), загальне й специфічне в їхньому розвитку (1.3, 2.2).

Метод термінологічного аналізу передбачав вивчення історії термінів, категорій і позначуваних ними понять у сфері імплементації міжнародних стандартів, розробку або уточнення їх змісту та обсягу, встановлення взаємозв'язку і субординації між категоріями, їх місця в понятійному апараті теорії міжнародного права та впливу цих категорій у правове регулювання діяльності національних правоохоронних органів. Цей метод дав можливість дослідити, уточнити і наповнити новим змістом терміни, які відображають мету, завдання, функції міжнародних стандартів, форми, методи, способи їх імплементації у національне законодавство тощо (1.2, 2.2, 3.1).

За допомогою *методу моделювання* в роботі стало можливим дослідити суттєві ознаки такого правового явища як структура та зміст національного нормативно-правового акту про діяльність судового або правоохоронного органу, який прийнятий під впливом міжнародно-правових стандартів (1.4, 2.1).

Системний принцип, застосування якого також об'єктивувала досліджувана робота, дав можливість комплексно дослідити складні системи, якими є міжнародно-правові стандарти та національне право, яке регулює організацію та діяльність судових та правоохоронних органів на підставі цих стандартів, уявити їх як єдине ціле завдяки намаганням національних законотворців налагодити їх взаємозв'язок та узгодженість із функціонуванням усіх елементів і частин (2.3, 3.2, 3.3).

В дослідженні активно застосовувався *системно-діяльнісний підхід*, як різновид системного принципу. За допомогою цього підходу судова та правоохоронна діяльність у національній державі розглядалася як специфічна предметна та професійна діяльність групи людей, досліджувалася як певний компонентний склад людської діяльності (2.3, 3.1).

У досліджуваній роботі широко застосовувалась *юридична компаративістика* або *метод порівняльного правознавства*, що небезпідставно вважається у провідних країнах світу одним з основних сучасних напрямів вивчення правових питань і який має надзвичайно великий науково-праксеологічний потенціал (1.3, 2.2, 2.4, 3.1, 3.3).

Наукова новизна одержаних результатів визначена як поставленими в дисертації завданнями, так і засобами вирішення, і характеризується тим, що дисертаційна робота є першим у вітчизняній конституційно-правовій науці дослідженням міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності держави та їх імплементації у національний правопорядок.

У дисертаційній роботі сформульовано такі концептуальні положення і висновки, що мають наукову новизну, і є особистим внеском автора в дослідження профільної проблематики:

уперше:

– обґрунтовано, що теоретичне дослідження впливу міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності та їх імплементації у національний

правопорядок в історико-правовому та логістичному аспектах висуває на перше місце *інституційний аспект*, – тобто, проблему зародження, становлення та розвитку у конкретній державі правоохоронних органів та їх системи; по-друге, паралельно необхідно досліджувати й *міжнародно-уніфікаційний аспект*, – тобто, сам процес виникнення міжнародно-правових стандартів, визначати етапи їх поступового збільшення у міжнародно-правових актах, простежувати їх якісне та змістовне наповнення, з'ясовувати шляхи імплементації стандартів державами-підписантами міжнародних угод у своє національне законодавство про діяльність правоохоронних структур тощо; по-третє, необхідно також досліджувати зворотній момент, – а саме *аспект конституціоналізації*, – тобто, коли національне законодавство про діяльність правоохоронних органів окремої або окремих держав впливало на появу в міжнародно-правових актах нових міжнародних стандартів;

– обґрунтовано методологічний інструментарій дослідження міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності та їх імплементації у національний правопорядок, який полягає у застосуванні методології наукового пізнання заснованої на поєднанні загально-правових, міжнародно-правових, спеціально правових (методологія науки конституційного права) та порівняльно-правових методах;

– подано концептуальне бачення більш детального та ефективного дослідження впливу міжнародного права на національний правопорядок через визначення сприяння застосуванню основних аспектів його сфер впливу на об'єкт регулювання, а саме – *суб'єктний, об'єктний і просторовий*;

– надано розуміння суб'єктного складу сприйняття впливу міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності через умовне визначення чотирьох груп суб'єктів такого впливу на: 1) окрему державу або держави; 2) державні органи, що здійснюють судову та правоохоронну діяльність; 3) осіб і громадян, що знаходяться на теренах держави; та 4) представників (співробітників) судових і правоохоронних органів;

– на основі системного аналізу міжнародних нормативних джерел та доктринальних позицій вітчизняних та зарубіжних науковців стосовно категорії «імплементація», а також порівняння її із суміжними категоріями, виходячи з предмету та об'єкту дослідження, сформульоване власне бачення самої категорії «імплементація», як основного поняття, та інших понять, що є похідними від неї, а саме: А) *імплементація* – як процес розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів, що знаходяться у міжнародних договорах, підписантами та учасниками яких є держава, і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; Б) *імплементаційна практика* – як цілеспрямована діяльність законотворців національної держави з метою розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів шляхом виконання зобов'язуючих приписів міжнародних договорів, підписантами та учасниками яких є держава і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; В) *імплементація* – як дія або комплекс дій, що

наповнюють та відображають процес імплементації під час розробки та прийняття конкретного національного законодавчого або іншого нормативно-правового акту на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів; Г) *механізм імплементації* – як сукупність правових та інституційних засобів, способів, прийомів, методів та методик, які використовуються суб'єктами міжнародного права на міжнародному та національному рівнях, з метою реалізації приписів норм міжнародного права та імplementування міжнародно-правових норм у національне законодавство; Г') *поняттєво-термінологічне забезпечення механізму імплементації* – як наукова розробка категорій, понять і дефініцій профільного характеру та їх втілення в імплементаційну практику;

– доведено, що наявність в доктрині міжнародного права особового підходу до розуміння міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності, обґрунтовується тим, що: а) вони містять стандарти та норми, які спрямовані на цільову аудиторію держав, що приєдналися до міжнародного документу (а це і фізичні особи, і представники певних професій, і державні службовці, в тому числі представники судових та правоохоронних органів тощо); б) останні мають обов'язково виконувати ці стандарти та норми або підкорятися їм; в) міжнародний документ, наприклад договір, угоду тощо ототожнюється із міжнародними стандартами та нормами, які містяться в документі, бо і міжнародний документ і стандарти та норми, що містяться в ньому, призначені для застосування кількома країнами, або всіма членами глобального чи регіонального органу, або всіма членами міжнародної організації тощо; г) якщо будь-який «стандарт і норма» – це документ, який містить нормативні елементи, так само й «міжнародний стандарт і норма» – це також документ, але тільки міжнародний, у якому цей стандарт чи норма містяться; г') міжнародні стандарти за своєю правовою силою відносяться до «м'якого» права і держави, зазвичай, можуть або їх ігнорувати, або застосовувати «м'яке» право на свій розсуд, – але іноді міжнародні стандарти можуть мати обов'язкову юридичну силу. Таке відбувається: а) коли сама держава у національному законодавчому акті зобов'язує про це, тобто на основі міжнародного документа приймається нормативно-правовий акт, в якому норми зобов'язують дотримуватися прийнятих резолюцій чи рекомендації та б) коли у міжнародному акті вживаються такі формулювання, як: «держави повинні» зробити щось або «держави зобов'язані» дотримуватись чогось на відміну від «держави можуть розглянути можливість» зробити щось чи «державам пропонується» зробити щось тощо;

– констатується, що враховуючи на феноменологічний характер міжнародно-правових стандартів, їх суперечливу та мінливу правову природу, суттєві об'єкти міжнародно-правового значення, що ними регулюються, а також широке коло суб'єктів, що пов'язані з їх застосуванням – при дослідженні і вивченні зазначених феноменів сучасного міжнародного публічного права і національного конституційного права держав застосовується широке коло методів, прийомів та принципів пізнання юридичної реальності;

– обґрунтовано, що системне дослідження функцій міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності дає змогу констатувати, що саме вони

виступають як методологічна основа для створення та удосконалення національних правоохоронних систем;

– констатується, що визначення функцій міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності дає змогу стверджувати, що: а) найближчим явищем для міжнародних стандартів є функції міжнародного публічного права, б) а для останнього – функції загального права; в) своєю чергою, для функцій права, як явища, іншим явищем є функції філософії права, г) а останні не можливо уявити без загальних функцій філософії; нарешті, г') функції філософії залежать від явища, яке охоплюється загальною категорією «функція» з погляду науки наук, тобто філософії – отже можна констатувати, що в розумінні функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері, а також в їх наступному використанні виникає відповідна багаторівнева «мотрійка», що дає змогу більш суттєво пізнати їх змістовне наповнення, аксіологічне навантаження та праксеологічний потенціал;

– доводиться, що до функцій міжнародно-правових стандартів в сфері організації та діяльності правоохоронних органів відносяться такі: а) *установча функція*, яка полягає у первинному заснуванні певних міжнародних інститутів; б) *уніфікаційна або стандартизаційна функція*, яка полягає у введенні єдиних правових стандартів для документації, стандартизації термінів тощо; в) *координуюча функція*, яка полягає у встановленні єдиних правил поведінки, які є стандартами для всіх національних правоохоронних систем, що дозволяє їм взаємодіяти, а не заважати одна одній; г) *охоронна функція*, яка полягає у закріпленні механізмів, які б захищали законні права й інтереси держави та дозволяли спільно (колективно) карати порушників; г') *забезпечувальна функція*, яка полягає у спонуканні держав та їх правоохоронних систем дотримуватись певних правил поведінки як у мирний час, так і в період війни тощо;

– визначено, що системний аналіз міжнародно-правових актів щодо базових принципів організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності: по-перше, доводить, що як сама правоохоронна діяльність, так й базові принципи її організації мають бути найтіснішим чином пов'язані із законом та правом; по-друге, демонструє, що коли мова йде про державу, визначення видів її діяльності, про судові та правоохоронні органи та їх діяльність тощо, завжди на першому місці знаходяться принципи верховенства права та законності; по-третє, яскраво свідчить про вплив статутів (міжнародно-правового акту) міжнародних міжурядових організацій на формування базових принципів організації правоохоронної діяльності; по-четверте, про необхідність застосування уніфікаційного підходу до розуміння в доктрині та законодавстві понять «правоохоронна діяльність», «правоохоронні органи» та принципів, на яких ґрунтується вся правоохоронна система;

– запропоновано авторське визначення міжнародно-правових стандартів у сфері національних правоохоронних систем – це, по-перше, передбачені в міжнародному праві правила організації самої правоохоронної діяльності, а, по-друге, – правила організації і діяльності кожного державного органу, який відноситься до судового або правоохоронного;

– зроблений висновок стосовно правового регулювання окремого напрямку правоохоронної діяльності, яку здійснюють національні поліцейські структури, –

саме тут існує розгалужена та всеохоплююча система міжнародно-правових стандартів та принципів – ця система передбачає дві групи стандартів: а) перша група – сконцентрована у міжнародно-правових актах, які проголошують і визначають права і свободи людини, в тому числі і такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців; б) друга група – містить міжнародно-правові стандарти, в яких детально прописується алгоритм дій поліцейського у стандартних ситуаціях контактування з особами, громадянами, правопорушниками і навіть із злочинцями, – причому, норми, які знаходяться у стандартах другої групи, безпосередньо вказують на належну та припустиму поведінку правоохоронця у стандартній ситуації.

удосконалено:

– положення про те, що ретроспективний розгляд та аналіз багатосторонніх міжнародно-правових актів універсального та регіонального рівнів, які регламентують та регулюють міжнародно-правові зобов'язання держав відносно визнання, легалізації та реалізації прав і свобод, а також обов'язків людини, дозволяють стверджувати, що вони: а) містять міжнародні стандарти діяльності правоохоронних органів держави в профільній сфері; б) сприйняті національним законодавством держав-підписантів (учасників, сторін тощо) таких багатосторонніх угод через використання національного механізму імплементації; в) знайшли своє послідовне закріплення в основних законах таких держав, а також в їх законодавчих масивах;

– положення про те, що аналіз вітчизняних нормативно-правових джерел та наукових праць, дає можливість виділити дві групи базових принципів організації та здійснення правоохоронної діяльності: загально-соціальні та спеціально-юридичні – причому, до першої групі належать: гуманізм; демократизм; соціальна справедливість; визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю; рівність всіх перед законом, політична нейтральність; до другої – верховенство права; законність; добропорядність громадян; гласність; взаємодія з органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, населенням; професіоналізм, компетентність; незалежність суб'єктів правоохорони; безперервність; неупередженість та об'єктивність; територіальність; презумпція невинуватості; прозорість діяльності та наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень на це; дотримання вимог професійної етики та поведінки, – тут треба розуміти, що нами наведені тільки базові принципи, хоча у нормативних джерелах та наукових працях можна зустрінути й інші;

– авторську позицію про те, що доцільно, є сенс і цілком резонно в національному законодавстві про судову та правоохоронну діяльність формулювати правові приписи про базові принципи верховенства права, дотримання прав і свобод людини шляхом певного дублювання цього дуже важливого міжнародно-правового стандарту, тобто, нагадувати про ці принципи: а) в статтях про цілі (телеологічні настанови Закону); б) в статтях про завдання (парадигмальні дії відповідно до Закону), і, зазвичай, в) в окремих статтях про засади (принципи) діяльності судового або іншого правоохоронного органу (застосування стандарту до конкретного правила

поведінки), – саме тоді справді можна говорити або констатувати про повну та всеосяжну імплементацію міжнародного стандарту у національне законодавство;

– пропозицію щодо необхідності звернення уваги на питання про загальну кількість принципів, які мали б визначатися у національному законодавстві про діяльність правоохоронних органів на підставі міжнародних стандартів: а) скільки їх має бути, б) чи може для всіх органів має бути однакова кількість принципів з однаковим змістом та формулюванням. По-перше, йдеться, як правило, про основні принципи або про основні стандарти навіть якщо іноді наводиться повний їх перелік із визначенням конкретної цифри без слів «тощо» або «та інші»; по-друге, не існує міжнародних стандартів, які б імперативно зобов'язували національних законотворців визначати у законодавчих актах певний перелік принципів організації та діяльності правоохоронних органів; по-третє, кількість принципів також, на нашу думку, не може бути однаковою для кожного правоохоронного органу, бо специфіка діяльності кожного органу дуже відрізняється і має суттєві особливості, які, зрозуміло, мають відображатися як у кількості принципів, так й їх змістовному наповненні; по-четверте, безперечно, не може бути іншої крайності, коли у національному законодавчому акті щодо діяльності правоохоронного органу не визначено жодного принципу, тобто виходить, що він функціонує безпринципно, без жодного встановленого державою орієнтиру;

– положення про те, що міжнародно-правові стандарти, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, треба в обов'язковому порядку розглядати як систему профільних норм, принципів та рекомендацій;

– положення про те, що до складових механізму імплементації міжнародно-правових стандартів, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, відносяться елементи цієї системи: а) відповідні правові норми (як норми міжнародного, так і норми національного законодавства), б) національні інститути (наприклад, державний департамент з питань виконання покарань, омбудсман), в) національні правові засоби (наприклад, адаптація законодавства до міжнародних зобов'язань держави), г) форми здійснення імплементації (прийняття внутрішніх правових актів або санкціонування міжнародних правових норм) та інше;

– положення про те, що для організації та здійснення діяльності кожного національного судового або іншого правоохоронного органу існує певна система міжнародно-правових стандартів, яка охоплює весь масив підписаних та узгоджених національними законодавчими органами міжнародних документів, що закріплюють норми, принципи та рекомендації для подальшого їх імплементації у національне законодавство, – інакше кажучи, система має поєднувати в собі обов'язковий або рекомендований для національних держав нормативний мінімум, який, до речі, постійно змінюється, правового статусу кожного органу або правових приписів для окремого напрямку професійної юридичної діяльності;

– положення, що в системі міжнародно-правових стандартів профільного характеру можна виділити дві групи міжнародних стандартів: до першій групи віднесемо міжнародно-правові акти, у яких проголошуються права і свободи людини,

в першу чергу такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців як представників державних органів; другу групу представляють міжнародно-правові стандарти професійно-етичної поведінки співробітників конкретного правоохоронного органу, норми яких безпосередньо вказують на належну поведінку правоохоронців у конкретній сфері правоохоронної діяльності (судової, прокурорської, поліцейської, оперативно-розшукової тощо);

– перелік загальних проблем міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності, до яких відносяться наступні: а) *перша проблема* пов’язана із постійним зростанням кількості складів злочинів, які, так би мовити, вже набули або продовжують набувати ознак міжнародних злочинів, – тобто якщо раніше певні склади були характерними для суто національних територій, то з часом вони перетворювалися у злочини транснаціонального або транскордонного характеру; б) *друга проблема* безпосередньо пов’язана з *першою* та передбачає своєчасне визнання представниками міжнародних організацій спільно із юристами та практиками національних держав небезпечності для світового суспільства певних кримінальних діянь і необхідності застосування спільних заходів для протидії ним; в) *третьа проблема* міжнародного співробітництва, яка логічно витікає з перших двох, передбачає налагодження належних наукових досліджень, результати яких давали б можливість не тільки ефективно протидіяти існуючій міжнародній злочинності, але й своєчасно прогнозувати зародження у світі і на теренах національних держав певних умов, завдяки яким можлива поява нових транскордонних та трансграничних кримінальних проявів.

набули подальшого розвитку:

– положення про те, що наявність великої кількості доктринальних підходів до дефінітивного визначення «міжнародно-правові стандарти» суттєво ускладнюють процес їх розуміння, і в той же час, актуалізують та об’єктивують таке завдання, тому вважаємо за необхідно зазначити продуктивність підходів щодо: а) формування таких стандартів в сфері міжнародного публічного права у вигляді його норм і принципів; б) переважно в сфері легалізації, охорони, захисту і гарантування реалізації прав і свобод людини і громадянина; в) у застосуванні таких стандартів відносно забезпечення конкретних прав людини (громадянських, політичних, культурних, та ін.) або прав певної категорії осіб (біженці, жінки, діти та ін.); г) у визначенні їх позитивного впливу на національний нормативний масив; г’) у їх позитивному впливу на національний механізм нормотворчості; д) у їх розумінні в широкому (це загальновизнані принципи і норми міжнародного права у галузі прав людини, втілені у міжнародно-правових угодах, до забезпечення яких прагне будь-яка цивілізована держава як член світового співтовариства) і вузькому (уніфікований алгоритм телеологічно спрямованих дій) значеннях тощо;

– положення про те, що в процесі пізнання міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності треба враховувати низку факторів: по-перше, функції міжнародно-правових стандартів залежать від інших явищ, які мають властиві лише їм риси та характеризуються через функції філософії, функції філософії права, функції загального права, функції міжнародного публічного права, а також через функції імплементування міжнародних стандартів в національне законодавство

та функції самого національного права, до якого міжнародні стандарти були імплантовані; по-друге, під функціями міжнародно-правових стандартів також розуміти способи їх впливу на національне законодавство, які, своєю чергою, регулює нормами права всі сфери судової та правоохоронної діяльності;

– положення про те, що пізнання функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері безпосередньо пов'язані з їх особливостями становлення, розвитку і вдосконалення (функції філософії права носять незмінний характер; функції філософії є устояними, але вони схильні до вдосконалення та розвитку, що пов'язаний з науково-технічним прогресом; функції міжнародного права є практично аналогічними функціям права – регулятивній, правоохоронній та виховній, хоча поділ функцій права ще демонструє поділ на підфункції, коли, наприклад, тільки одна охоронна функція може складатися з правозабезпечувальної, превентивної, каральної, компенсаційної, правововідновлювальної, відновної, профілактичної, контрольної, конфліктної, попереджувальної, природокористувальної, природоохоронної тощо);

– положення про те, що зіставлення та порівняння міжнародних стандартів в профільній сфері із національними законодавчими актами дає змогу відповісти на низку питань методологічної та праксеологічної властивості: А) якою мірою міжнародно-правові джерела, де визначено стандарти щодо організації та здійснення правоохоронної діяльності, вплинули на українське законодавство щодо визначення базових принципів організації та здійснення правоохоронної діяльності? Б) чи повністю національний законотворець врахував зобов'язання та рекомендації джерел міжнародного права, чи відповідають за змістом правові приписи національного законодавства змісту міжнародних стандартів?

– положення про необхідність звернення уваги на змістовне наповнення й самих принципів, що містяться в міжнародно-правових актах та визначаються як міжнародно-правові стандарти в профільній сфері: а) насправді всі принципи (і незалежність, і об'єктивність, і чесність, і непідкупність, і рівність тощо) мають настільки розпливчастий зміст, що їх неможливо охопити розумом чи свідомістю з позиції того, як можна дотримуватися цих принципів у процесі діяльності; б) зазначені принципи скоріш за все можна використовувати у якості оціночних критеріїв після завершення діяльності (чи була об'єктивність у суддівській діяльності, чи дійсно суддя у прийнятті рішення був незалежним від засобів масової інформації або тиску з боку влади, чи дійсно він був рівним і перед законом і перед судом тощо);

– положення про необхідність звернення особливої уваги на розбіжності, особливо у правозастосовній практиці з міжнародними стандартами в профільній сфері – вони були, є, і будуть надалі, оскільки одна справа визначити міжнародний стандарт, друга – імплементувати його у національне законодавство і зовсім інша – реалізувати цей стандарт у практичній діяльності органів правоохоронної системи – отже, вважаємо, що не може бути реалізація правозастосовної практики без помилок у діях з боку представників правоохоронних органів, без випадків зловживання або перевищення службовим становищем, без необережності або службової недбалості, навіть без елементів свавілля або корупції тощо – бо людський фактор перманентно

буде вносити свої корективи у правозастосовну практику, на підставі чого постійно будуть удосконалюватися накази, відомчі положення та інструкції і, навіть в певних випадках, законодавчі акти;

– положення про те, що в Україні розроблений управлінський алгоритм відносно імплементації міжнародно-правових стандартів в національне законодавство держави, що базується на наступних настановах: а) у демократичній державі існує об'єктивна закономірність всеосяжного впливу системи міжнародно-правових стандартів на основу правового регулювання діяльності національних судових та правоохоронних органів; б) при цьому мають бути враховані національні історичні, культурні та правові традиції і звичаї, причому національне забарвлення законодавчих актів після імплементації в них міжнародних стандартів має бути, на нашу думку, обов'язковим; в) жоден міжнародний документ, у якому містяться стандарти у вигляді норм, принципів та рекомендацій, не претендує стати наднаціональним; г) якщо в ньому все ж є імперативні норми, то вони виконуються державою у силу того, що міжнародний акт був підписаний повноважним її представником та ратифікований законодавчим органом держави.

Практичне значення одержаних результатів. Висновки та положення дисертаційного дослідження можуть використані у:

науково-дослідній сфері — як теоретико-методологічна основа для подальших досліджень впливу міжнародно-правових стандартів на правоохоронну діяльність та механізмів їх імплементації у національний правопорядок; зокрема, запропоновані авторські визначення категорій «імплементація», «імплементаційна практика», «імплементація», «механізм імплементації» та «поняттєво-термінологічне забезпечення механізму імплементації», виокремлення суб'єктної, об'єктної і просторової сфер впливу конституційного та міжнародного права, а також інституційного, міжнародно-уніфікаційного та конституціоналізаційного аспектів історико-правового дослідження, можуть слугувати підґрунтям для нових наукових розвідок;

правотворчій сфері — результати можуть бути використані для подальшого вдосконалення законодавства України про організацію та діяльність судових і правоохоронних органів з урахуванням європейського досвіду та міжнародних стандартів, зокрема щодо запровадження стандартів попередження (превенції) правопорушень і злочинів, реформування прокуратури (у тому числі створення спеціалізованих військових прокуратур), посилення її незалежності, розвитку інституту пробації, запровадження інституту національних координаторів, формування антикорупційної культури працівників правоохоронних органів, а також узгодження окремих норм національного законодавства з відповідними міжнародно-правовими актами;

правозастосовній сфері — запропоновані підходи сприятимуть підвищенню правової визначеності, забезпеченню єдності застосування закону судовими та іншими правоохоронними органами і реалізації принципу рівності перед законом, а також ефективнішому використанню міжнародних стандартів у практичній діяльності суддів, прокурорів і поліцейських;

навчальному процесі — під час викладання навчальних дисциплін «Конституційне право», «Міжнародне публічне право», «Міжнародний захист прав людини», «Організація судових та правоохоронних органів», а також при підготовці підручників, навчальних посібників і методичних матеріалів відповідного спрямування.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею. Сформульовані в ній наукові положення, висновки та пропозиції одержані автором особисто. Авторський внесок у публікаціях, підготовлених у співавторстві наукових колективів, наявний у статтях: «Synergy of international standards of law enforcement and justice: challenges of integration into the legal order of Ukraine» (*Archivio giuridico Filippo Serafini*, 2025); у статті «Peculiarities of international legal regulation of combating international transport terrorism in modern conditions: cyber hygiene and cybersecurity» (2024); у статті «The role of national innovation systems in global innovation ecosystems» (*IJEES*, 2025). У дисертації наукові ідеї та розробки співавторів відповідних статей не використовувалися.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення й висновки дисертації обговорювалися на засіданні кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Київський авіаційний інститут». Матеріали дослідження висвітлювалися у доповідях на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: Third International Conference on Cyber Hygiene & Conflict Management in Global Information Networks (м. Київ, 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених «Права людини в правовій системі ЄС» (м. Харків, 2024 р.); XV Міжнародна науково-практична конференція «Від громадянського суспільства – до правової держави» (м. Харків, 2024 р.); Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 135-річчя від дня народження В. М. Корецького (м. Київ, 2025 р.); VIII Міжнародна наукова конференція «Trends and Emerging Issues in Law: Including Security, Psychology and Communication» (Хорватія, 2025 р.).

Публікації. Основні наукові положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено у 24 публікаціях, серед яких: сімнадцять – статті у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України (категорія «Б»), три – статті у виданнях, що індексуються у міжнародній наукометричній базі даних Scopus; одна – праця у зарубіжному науковому виданні (Хорватія); три – тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг роботи. Дослідження складається з анотації, вступу, трьох розділів, одинадцяти підрозділів, висновків після розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 438 сторінок, обсяг основного тексту – 371 сторінка. Список використаних джерел складається з 308 позицій найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступній частині обґрунтовано актуальність теми, показано зв'язок з науковими планами та темами факультету права та міжнародних відносин Державного університету «Київський авіаційний інститут», досліджено загальний стан наукової розробки проблеми в літературі, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, сформульовано наукову новизну одержаних результатів та їх теоретичне і практичне значення, подано відомості про апробацію, структуру і обсяг, характер публікацій, практичне впровадження результатів дослідження.

У першому розділі – **«Теоретико-методологічні засади дослідження впливу міжнародно-правових стандартів на правоохоронну діяльність національної держави»** – розкрито історико-правові аспекти впливу міжнародного публічного права на національний правопорядок, визначено теоретико-методологічні засади дослідження імплементації міжнародно-правових стандартів у діяльність національних правоохоронних органів, охарактеризовано функції міжнародно-правових стандартів як методологічної основи для створення та удосконалення національних правоохоронних систем та проаналізовано міжнародно-правові акти щодо базових принципів організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності.

Зазначено, що теоретичне дослідження впливу міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності та їх імплементації у національний правопорядок в історико-правовому аспекті висуває на перше місце інституційний аспект, тобто, проблему зародження, становлення та розвитку у конкретній державі правоохоронних органів та їх системи; по-друге, паралельно необхідно досліджувати й міжнародно-уніфікаційний аспект, тобто, сам процес виникнення міжнародно-правових стандартів, визначати етапи їх поступового збільшення у міжнародно-правових актах, простежувати їх якісне та змістовне наповнення, з'ясовувати шляхи імплементації стандартів державами-підписантами міжнародних угод у своє національне законодавство про діяльність правоохоронних структур тощо; по-третє, необхідно також досліджувати зворотній момент, а саме аспект конституціоналізації, тобто, коли національне законодавство про діяльність правоохоронних органів окремої або окремих держав впливало на появу в міжнародно-правових актах нових міжнародних стандартів.

Умовно визначено чотири групи суб'єктів впливу: 1) на окрему державу або держави; 2) державні органи, що здійснюють судову та правоохоронну діяльність; 3) осіб і громадян, що знаходяться на теренах держави; та 4) представників (співробітників) судових і правоохоронних органів.

Обґрунтовано, що у вітчизняній доктрині міжнародного права феномен імплементації розуміють у двох аспектах: міжнародному (приєднання держави до міжнародного договору) і національному (прийняття на основі та на виконання міжнародно-правових зобов'язань держави національного законодавчого акту) та у двох парадигмально-діяльнісних станах - або як системи правових і організаційних засобів, що створюють механізм імплементації, або як процесу

забезпечення досягнення цілей міжнародно-правового регулювання, що чітко та однозначно відрізняє цей феномен від схожих, але не аналогічних дій та модальностей, що оперують з нормами міжнародного, європейського, наднаціонального, причому в інтересах національного права, з метою наближення останнього до таких нормативних характеристик як «гармонізація», «уніфікація», «кодіфікація», «інтеграція правової системи України у європейський простір» тощо.

Автором визначено такі категорії: «імплементация» як процес розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів, що знаходяться у міжнародних договорах, підписантами та учасниками яких є держава, і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; «імплементативна практика» як цілеспрямована діяльність законотворців національної держави з метою розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів шляхом виконання зобов'язуючих приписів міжнародних договорів, підписантами та учасниками яких є держава і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; «імплементування» як дія або комплекс дій, що наповнюють та відображають процес імплементативної під час розробки та прийняття конкретного національного законодавчого або іншого нормативно-правового акту на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів; «механізм імплементативної» як сукупність правових та інституційних засобів, способів, прийомів, методів та методик, які використовуються суб'єктами міжнародного права на міжнародному та національному рівнях, з метою реалізації приписів норм міжнародного права та імплементування міжнародно-правових норм у національне законодавство; «поняттєво-термінологічне забезпечення механізму імплементативної» як наукова розробка категорій, понять і дефініцій профільного характеру та їх втілення в імплементативну практику.

Проведено системне дослідження функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері, що дає змогу констатувати, що саме вони виступають як методологічна основа для створення та удосконалення національних правоохоронних систем. До функцій міжнародно-правових стандартів в сфері організації та діяльності правоохоронних органів, відносяться такі: установча функція, яка полягає у первинному заснуванні певних міжнародних інститутів; уніфікаційна або стандартизаційна функція, яка полягає у введенні єдиних правових стандартів для документації, стандартизації термінів тощо; координуюча функція, яка полягає у встановленні єдиних правил поведінки, які є стандартами для всіх національних правоохоронних систем, що дозволяє їм взаємодіяти, а не заважати одна одній; охоронна функція, яка полягає у закріпленні механізмів, які б захищали законні права й інтереси держави та дозволяли спільно (колективно) карати порушників; забезпечувальна функція, яка полягає у спонуканні держав та їх правоохоронних систем дотримуватись певних правил поведінки як у мирний час, так і в період війни тощо.

Автор дійшов висновку, що є сенс і цілком резонно в національному законодавстві про судову та правоохоронну діяльність формулювати правові приписи про базові принципи верховенства права, дотримання прав і свобод людини шляхом певного дублювання цього дуже важливого міжнародно-правового стандарту, тобто, нагадувати про ці принципи: а) в статтях про цілі (телеологічні настанови Закону); б) в статтях про завдання (парадигмальні дії відповідно до Закону), і, зазвичай, в) в окремих статтях про засади (принципи) діяльності судового або іншого правоохоронного органу (застосування стандарту до конкретного правила поведінки). Саме тоді справді можна говорити або констатувати про повну та всеосяжну імплементацію міжнародного стандарту у національне законодавство.

Автор пропонує звернути увагу на розбіжності, особливо у правозастосовній практиці, з міжнародними стандартами в профільній сфері – вони були, є, і будуть надалі, оскільки одна справа визначити міжнародний стандарт, друга – імплементувати його у національне законодавство і зовсім інша – реалізувати цей стандарт у практичній діяльності органів правоохоронної системи. Автор вважає, що не може бути реалізація правозастосовної практики без помилок у діях з боку представників правоохоронних органів, без випадків зловживання або перевищення службовим становищем, без необережності або службової недбалості, навіть без елементів свавілля або корупції тощо, бо людський фактор перманентно буде вносити свої корективи у правозастосовну практику, на підставі чого постійно будуть удосконалюватися накази, відомчі положення та інструкції і, навіть в певних випадках, законодавчі акти.

Також автор звертає увагу на питання про загальну кількість принципів, які мали б визначатися у національному законодавстві про діяльність правоохоронних органів на підставі міжнародних стандартів: а) скільки їх має бути, б) чи може для всіх органів має бути однакова кількість принципів з однаковим змістом та формулюванням. Розмірковуючи з цієї проблеми автор зазначає: по-перше, йдеться, як правило, про основні принципи або про основні стандарти навіть якщо іноді наводиться повний їх перелік із визначенням конкретної цифри без слів «тощо» або «та інші»; по-друге, не існує міжнародних стандартів, які б імперативно зобов'язували національних законотворців визначати у законодавчих актах певний перелік принципів організації та діяльності правоохоронних органів; по-третє, кількість принципів також не може бути однаковою для кожного правоохоронного органу, бо специфіка діяльності кожного органу дуже відрізняється і має суттєві особливості, які, зрозуміло, мають відображатися як у кількості принципів, так й їх змістовному наповненні; по-четверте, безперечно, не може бути іншої крайності, коли у національному законодавчому акті щодо діяльності правоохоронного органу не визначено жодного принципу, тобто виходить, що він функціонує безпринципно, без жодного встановленого державою орієнтиру.

У другому розділі – **«Сучасна система міжнародно-правових стандартів у сфері правоохоронної діяльності»** – проаналізовано міжнародно-правові стандарти як систему норм, що відображають напрями, компетенцію та специфіку

діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, досліджено предмет спільної міжнародної правової діяльності у межах національних правових систем та вказано місце в ньому міжнародно-правових стандартів правоохоронної діяльності, узагальнено зарубіжний досвід імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної правоохоронної діяльності та оцінено стан дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини в правоохоронній діяльності як головного чинника створення національного правопорядку.

Говорячи про механізм імплементації міжнародно-правових стандартів автор зазначає, що до складових, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, відносяться елементи певної системи: а) відповідні правові норми (як норми міжнародного, так і норми національного законодавства), б) національні інститути (наприклад, державний департамент з питань виконання покарань, омбудсман), в) національні правові засоби (наприклад, адаптація законодавства до міжнародних зобов'язань держави), г) форми здійснення імплементації (прийняття внутрішніх правових актів або санкціонування міжнародних правових норм) та інше.

Автор обґрунтовує, що для організації та здійснення діяльності кожного національного судового або іншого правоохоронного органу існує певна система міжнародно-правових стандартів, яка охоплює весь масив підписаних та узгоджених національними законодавчими органами міжнародних документів, що закріплюють норми, принципи та рекомендації для подальшої їх імплементації у національне законодавство. Інакше кажучи, система має поєднувати в собі обов'язковий або рекомендований для національних держав нормативний мінімум, який, до речі, постійно змінюється, відповідно до правового статусу кожного органу або правових приписів для окремого напрямку професійної юридичної діяльності.

В системі міжнародно-правових стандартів профільного характеру автор виділяє дві групи міжнародних стандартів. До першій групи відносяться міжнародно-правові акти, у яких проголошуються права і свободи людини, в першу чергу такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців як представників державних органів; другу групу представляють міжнародно-правові стандарти професійно-етичної поведінки співробітників конкретного правоохоронного органу, норми яких безпосередньо вказують на належну поведінку правоохоронців у конкретній сфері правоохоронної діяльності (судової, прокурорської, поліцейської, оперативно-розшукової тощо).

Автор доказує, що в Україні розроблений управлінський алгоритм відносно імплементації міжнародно-правових стандартів в національне законодавство держави, що базується на наступних настановах: а) у демократичній державі існує об'єктивна закономірність всеосяжного впливу системи міжнародно-правових стандартів на основу правового регулювання діяльності національних судових та правоохоронних органів; б) мають бути враховані національні історичні, культурні та правові традиції і звичаї, причому національне забарвлення законодавчих актів після імплементації в них міжнародних стандартів має бути обов'язковим; в) жоден

міжнародний документ, у якому містяться стандарти у вигляді норм, принципів та рекомендацій, не претендує стати наднаціональним; г) якщо в ньому все ж є імперативні норми, то вони виконуються державою у силу того, що міжнародний акт був підписаний повноважним її представником та ратифікований законодавчим органом держави.

Стосовно правового регулювання окремого напрямку правоохоронної діяльності, яку здійснюють національні поліцейські структури, автор зазначає, що існує розгалужена та всеохоплююча система міжнародно-правових стандартів та принципів і ця система передбачає дві групи стандартів: а) перша група сконцентрована у міжнародно-правових актах, які проголошують і визначають права і свободи людини, в тому числі і такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців; б) друга група містить міжнародно-правові стандарти, в яких детально прописується алгоритм дій поліцейського у стандартних ситуаціях контактування з особами, громадянами, правопорушниками і навіть із злочинцями, причому, норми, які знаходяться у стандартах другої групи, безпосередньо вказують на належну та припустиму поведінку правоохоронця у стандартній ситуації.

До загальних проблем міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності автор відносить три проблеми: а) перша - пов'язана із постійним зростанням кількості складів злочинів, які, так би мовити, вже набули або продовжують набувати ознак міжнародних злочинів, тобто якщо раніше певні склади були характерними для суто національних територій, то з часом вони перетворювалися у злочини транснаціонального або транскордонного характеру; б) друга - пов'язана з першою та передбачає своєчасне визнання представниками міжнародних організацій спільно із юристами та практиками національних держав небезпечності для світового суспільства певних кримінальних діянь і необхідності застосування спільних заходів для протидії ним; в) третя проблема, яка логічно витікає з перших двох, передбачає налагодження належних наукових досліджень, результати яких давали б можливість не тільки ефективно протидіяти існуючій міжнародній злочинності, але й своєчасно прогнозувати зародження у світі і на теренах національних держав певних умов, завдяки яким можлива поява нових транскордонних та трансграничних кримінальних проявів.

Розглядаючи предмет спільної міжнародної правової діяльності, автор констатує, що дійсно є міжнародне співробітництво національних судових та інших правоохоронних органів на підставі розроблених заздалегідь міжнародних стандартів, але: а) співробітництво може здійснюватися й поза стандартами, якщо їх немає, а реальність боротьби із злочинністю цього потребує; б) класичний підхід до налагодження справжнього міжнародного співробітництва є попередня розробка міжнародних стандартів на підставі розроблених наукою категорій «рівні», «напрями», «види» та «форми», що дозволило б всебічно характеризувати таке унікальне явище, як «міжнародне співробітництво» з протидії транснаціональної, транскордонної та іншої організованої злочинності.

Досліджуючи процес імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної правоохоронної діяльності, автор звертає особливу увагу на

парадоксальну ситуацію, що виникає під час таких ситуацій: є підписаний міжнародний документ, в якому знаходяться обов'язкові норми-стандарти для імплементації в національне законодавство; є прийнятий державний законодавчий акт, в який впроваджено міжнародні стандарти; є, насамкінець, в наявності запевнення та бажання держави всіляко дотримуватися як стандартів, так й правових приписів законів, але, під час реалізації міжнародних та національних норм раптом чомусь з'являються певні умови, за яких необхідно відмовлятися частково або повністю від всього вище згаданого. Отже, виникають питання, що мають суттєве наукове та праксеологічне значення: чи є це свідченням того, що міжнародний стандарт іноді все ж таки не є стандартом; за яких умов можливо відмовлятися від стандартів; якщо держава відмовляється від міжнародного стандарту, чи означає це позитивний або «творчий» досвід імplementування? При цьому подібних питань можна сформулювати багато, але відповідь на них треба шукати у співвідношенні міжнародного та національного права.

У якості висновку автор зазначає, що встановлена науковцями загальна об'єктивна закономірність поширення впливу міжнародного права на правові системи демократичних держав мимоволі «спонукає» національних законотворців постійно звіряти свої правові приписи із новими прийнятими міжнародно-правовими актами або доповненнями до них, своєчасно вносити зміни в чинні національні нормативно-правові акти. Саме тому тенденція щодо посилення імплементації міжнародних стандартів у законодавство, особливо у діяльність правоохоронних органів, красномовно свідчить про ознаки демократичного напрямку розвитку держави, про намагання владних структур створювати необхідних умов для реалізації особистих прав і свобод людини, підвищувати ефективність діяльності судових та правоохоронних органів, а в цілому будувати та підтримувати у державі на належному рівні стійкий правопорядок.

Дослідження дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини на прикладі права людини на життя в правоохоронній діяльності дало можливість автору стверджувати, що саме вони виступають головним чинником створення національного правопорядку, бо саме навколо прав і свобод людини, як центральної організуючої осі, формується як сама система стандартів, так й правове регулювання організації та діяльності національних судових та правоохоронних органів.

На прикладі українського законодавства, що регулює питання організації та діяльності поліцейських органів, автор демонструє суттєвий вплив міжнародних стандартів на визначення національними нормами та принципами питань гарантування та захисту основного природного права людини на життя з боку представників поліції.

Імплементація державами міжнародних стандартів в профільній сфері – відносно захисту права людини на життя – іноді має характер прямого запозичення положень міжнародно-правових актів, іноді – точкового уточнення окремих положень, а іноді значного розширення як загальних, так й конкретних положень із дрібним та детальним регламентуванням конкретної професійно-етичної поведінки поліцейського як представника влади.

Автор зазначає, що вплив міжнародних стандартів на національне законодавство не може бути одностороннім, тому українському законодавцю також є що запропонувати для удосконалення існуючих міжнародно-правових актів, бо деякі вітчизняні правові норми, щодо професійної поведінки представника правоохоронного органу, є більш деталізованими та оптимальними, й їх доцільно взяти за зразок для міжнародного стандарту. З метою ефективного вдосконалення чинного законодавства, автор у подальших вітчизняних наукових дослідженнях пропонує таке: а) більш детально з'ясовувати питання, пов'язані із професійною підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації представників правоохоронних органів; б) детально визначати підстави та порядок застосування та використання фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї; в) регламентувати поведінку співробітника правоохоронного органу щодо належного поводження із затриманими після захоплення і до моменту доставляння останніх до органу досудового розслідування тощо. Всі ці напрями безпосередньо пов'язані із захистом та охороною основного природного права людини на життя.

У третьому розділі – **«Реформування правоохоронної діяльності в Україні з урахуванням міжнародно-правових стандартів: сучасний стан, проблеми та перспективи»** – проведено аналіз відповідності правового регулювання правоохоронної діяльності в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам, визначено проблеми, які необхідно та можливо вирішувати в правоохоронній діяльності завдяки імплементації міжнародно-правових стандартів, та запропоновано шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок як головних напрямків євроінтеграційних перетворень в Україні.

Зазначено та обґрунтовано, що в цілому сучасна правоохоронна діяльність в Україні відповідає існуючим міжнародно-правовим стандартам, але не в повній мірі, оскільки самі стандарти завдяки розвитку міжнародного права та національних правових систем постійно поповнюються новими, а національне законодавство, як правило, намагається імплементувати їх у режимі перманентності.

Підкреслено, що проблема застосування в Україні міжнародних стандартів реалізації правоохоронної функції держави стикається з низкою проблематичних питань дефінітивної властивості, а саме, відсутністю сталої дефініції стосовно визначення правоохоронної функції держави. Аналіз відповідності міжнародним стандартам сучасної правоохоронної діяльності в Україні необхідно починати із забезпечення прав і свобод людини, їх безпеки, охорони і захисту у процесі функціонування правоохоронної системи як серцевини реалізації правоохоронної функції держави в цілому, так й функціонування судових, прокурорських та інших правоохоронних органів зокрема.

Доведено, що правове регулювання судової діяльності в Україні відповідає існуючим міжнародним стандартам, які визначені у тих самих основних міжнародних документах, що й права та свободи людини і громадянина. Саме вони встановили основне завдання та соціальне призначення судової влади: право людини на судовий захист. Йдеться про втілення в українську судову систему лише

загальновизнаних міжнародних стандартів, оскільки наявність історичних, політичних, економічних, соціальних, правових та інших умов і традицій не можуть дозволити запозичити всю існуючу у міжнародному праві кількість стандартів у повному обсязі.

Аналізуючи розділ VIII Конституції України, автор впевнено стверджує, що положення різних за юридичною силою, суб'єктами прийняття і сферою застосування міжнародно-правових актів, повністю втілено в Основний Закон України та продовжують віддзеркалюватися в ньому у міру прийняття нових стандартів через відповідну діяльність щодо внесення змін та доповнень в його текст.

У якості висновків автор наголошує, що одним із суттєвих кроків щодо втілення міжнародних стандартів в українську судову систему стало впровадження у національну систему судустрою інституту апеляційних судів, який розглядається Європейським Судом з прав людини одним з найефективніших засобів захисту прав людини в більшості держав-членів Ради Європи. Після імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство виникає дуже серйозне питання щодо єдиного застосування судовими та іншими правоохоронними органами закону, бо це є визначальним задля принципу рівності перед законом.

Аналіз правового регулювання прокурорської діяльності в Україні на відповідність існуючим міжнародно-правовим стандартам дозволив автору стверджувати, що український законодавець майже повністю імplementував міжнародні стандарти у правове регулювання українських органів прокуратури, а саме: прийняв основоположні конституційні положення щодо діяльності прокуратури; чітко визначив функціональність органів прокуратури; утворив САП, детально врегулювавши її компетенцію; створив Всеукраїнську конференцію прокурорів, яка є найвищим органом прокурорського самоврядування; упорядкував місце і роль всієї системи прокуратури в сфері правоохоронної діяльності держави; насамкінець, прийняв Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, який увібрав у себе найсучасніші та демократичні принципи прокурорської діяльності.

Автор зазначає, що процес адаптації діяльності української прокуратури під європейські стандарти не може бути стрибкоподібним, навіть у рамках визначеної у конкретних термінах реформи. Поступальність, врахування історичних, політичних, правових та інших національних традицій, насамкінець, втілення зарубіжного позитивного досвіду імплементації стандартів, який з кожним роком набирає обертів, – все це є запорукою налагодження нормального еволюційного процесу вдосконалення діяльності прокуратури у майбутньому.

На підставі аналізу національного законодавства та порівняння його із міжнародними стандартами автор виділяє і обґрунтовує нову та досить суттєву проблему відносно свободи самовираження суддів, а саме: 1) яким чином мають судді реалізовувати своє конституційне право на свободу вираження особистих думок та поглядів під час розгляду справ у суді і поза ним, 2) які параметри вони мають враховувати у публікаціях та виступах у ЗМІ та соціальних мережах, 3) які

існують з цього приводу етично-професійні правила поведінки, насамкінець, чи можуть судді використовувати псевдоніми тощо. Це об'єктивно потребує свого вирішення через запозичення сімох положень Висновку Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) від 2 грудня 2022 року № 25 (2022).

Автор підтримує віднесення прокуратури України до системи судової влади, що стало фундаментальним і принциповим кроком на шляху її реформування. Це дало реальну змогу забезпечити безсторонність, незалежність і деполітизацію її діяльності, що відповідає не тільки міжнародним стандартам, але й сучасним тенденціям визначення ролі прокуратури в демократичних країнах.

Автор звертає увагу на існуючу проблему створення спеціалізованих військових прокуратур, що відповідає курсу повної імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство про діяльність прокуратури. Виходячи з чітко встановленого міжнародного стандарту, необхідно у найближчому майбутньому визначити взаємовідносини між суддями та прокурорами у демократичному суспільстві у рамках реалізація положень Висновку № 12 (2009) Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) та Висновку №4 (2009) Консультативної ради європейських прокурорів (КРЕП), який містить Бордоську декларацію «Судді та прокурори у демократичному суспільстві» 2009 року. Дуже серйозною проблемою, яку необхідно вирішувати у процесі функціонування прокуратури, є посилення її незалежності, при цьому алгоритм вирішення цієї проблеми визначено у Додатку до Плану дій Ради Європи щодо посилення незалежності та неупередженості судової влади.

Одним з найважливіших та найскладніших напрямків, який концентрує та акумулює в себе всі існуючі проблеми в правоохоронній діяльності, виступає боротьба з організованою злочинністю. Це обумовлено тим, що серцевину міжнародних стандартів щодо правоохоронної діяльності складають саме принципи та норми протидії організованій злочинності та у цьому напрямку задіяні сили та засоби майже всіх національних правоохоронних органів.

В першу чергу, на думку автора, задля вирішення багатьох проблем у діяльності національних судових та інших правоохоронних органів необхідно запроваджувати міжнародні стандарти з попередження (превенції) правопорушень та злочинів. Говорячи про боротьбу із торгівлею людьми, автор пропонує для більш ретельного наближення до міжнародних стандартів втілювати міжнародний стандарт не тільки за формою, тобто у словах та словосполученнях оригіналу міжнародного договору (дослівне запозичення, рецепіювання), але й повністю передавати його зміст засобами української мови (національна транспозиція змісту). Необхідно використовувати європейський досвід державного управління з протидії незаконній міграції та торгівлі людьми через втілення міжнародних стандартів у державне управління та планування діяльністю судових та правоохоронних органів, у тому числі за окремими напрямками протидії злочинності. Необхідно серед першочергових заходів застосовувати міжнародні стандарти для попередження корупції як у всій системі державних органів взагалі, так й особливо для протидії кримінальним корупційним правопорушенням, які можуть бути

вчинені посадовими особами будь-якого рангу у сферах судової, прокурорської та іншої правоохоронної діяльності.

Після досягнення високого рівня довіри з боку суспільства, окремої людини до діяльності суддів, прокурорів, співробітників оперативно-розшукових органів, кожного поліцейського, коли будь-яка дія, професійна поведінка або спосіб життя представника правоохоронної системи буде сприймається громадськістю як еталон самовідданості, доброчесності і порядності можна дійсно говорити про фактичне завершення євроінтеграційних перетворень в українському національному правопорядку на основі міжнародних принципів та норм.

Важливим напрямом антикорупційної діяльності виступає формування антикорупційної культури працівників правоохоронних органів з урахуванням вимог міжнародних стандартів та кращих світових практик (в контексті здійснення профільної діяльності у відповідності до міжнародному стандарту ISO 37001:2016).

Автор наголошує, що одним з головних напрямків євроінтеграційних процесів у системі судочинства Україні пов'язаний із пробацією, тобто із запобіганням злочинності шляхом застосування нової для України інституції як системи наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених, не пов'язаної із позбавленням волі, що має серйозні перспективи у майбутньому, особливо у напрямку запобігання вчиненню повторних кримінальних правопорушень. Перспективним напрямом імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок задля здійснення євроінтеграційних перетворень є наполегливе застосування інституту національних координаторів за конкретними сферами боротьби із злочинами та іншими правопорушеннями. Означений напрям безпосередньо пов'язаний та є складовою іншої більш широкої проблеми стосовно організації тісного співробітництва вітчизняних судових та правоохоронних органів із зарубіжними партнерами, і цей напрям має суттєві перспективи.

ВИСНОВКИ

Системне та комплексне дослідження міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності держави та проблематики їх імплементації у національний правопорядок дає змогу дійти наступних висновки, а саме:

1. Теоретичне дослідження впливу міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності та їх імплементації у національний правопорядок в історико-правовому аспекті висуває три аспекти. *По-перше*, інституційний аспект, тобто, проблему зародження, становлення та розвитку у конкретній державі правоохоронних органів та їх системи; *по-друге*, паралельно необхідно досліджувати й міжнародно-уніфікаційний аспект, тобто, сам процес виникнення міжнародно-правових стандартів, визначати етапи їх поступового збільшення у міжнародно-правових актах, простежувати їх якісне та змістовне наповнення, з'ясовувати шляхи імplementування стандартів державами-підписантами міжнародних угод у своє національне законодавство про діяльність правоохоронних структур тощо; *по-третє*, необхідно також досліджувати зворотній момент, а саме аспект конституціоналізації,

тобто, коли національне законодавство про діяльність правоохоронних органів окремої або окремих держав впливало на появу в міжнародно-правових актах нових міжнародних стандартів.

2. Більш детальному та ефективному дослідженню впливу міжнародного права на національний правопорядок сприяє застосування основних аспектів його сфер впливу на об'єкт регулювання, а саме – *суб'єктний, об'єктний і просторовий*. З точки зору впливу міжнародних стандартів на *суб'єктну сферу*, можна умовно визначити чотири групи суб'єктів такого впливу: 1) на окрему державу або держави; 2) державні органи, що здійснюють судову та правоохоронну діяльність; 3) осіб і громадян, що знаходяться на теренах держави; та 4) представників (співробітників) судових і правоохоронних органів. *Об'єктна сфера* впливу міжнародного права являє собою коло регульованих суспільних відносин, які є його об'єктом. Вона пов'язана із суб'єктною сферою, оскільки до неї входять тільки відносини між суб'єктами, що виникають у процесі функціонування судових та правоохоронних органів. Йдеться про суспільні відносини, що виникають за видами правоохоронної діяльності (судова, прокурорська, поліцейська, оперативно-розшукова, розвідувальна, контррозвідувальна тощо) та за її напрямками (боротьба із злочинністю, забезпечення публічної безпеки і порядку, захист власності, забезпечення державної та національної безпеки, захист державного кордону, боротьба із корупцією тощо). *Об'єктна сфера* є найбільш об'ємною за змістом та нормативно визначеною за характером всіх можливих стосунків, що можуть складатися між суб'єктами з приводу застосування законодавчо визначених заходів з видів та напрямів правоохоронної діяльності. *Просторова сфера* дії прийнятих національних нормативно-правових актів після впливу на них міжнародних стандартів має виняткове значення для практики і вона, зазвичай, але не завжди, відображається в кожному міжнародному договорі (найчастіше, в положеннях про сферу його дії).

3. Ретроспективний розгляд та аналіз багатосторонніх міжнародно-правових актів універсального та регіонального рівнів, що регламентують та регулюють міжнародно-правові зобов'язання держав відносно визнання, легалізації та реалізації прав і свобод, а також обов'язків людини, дозволив стверджувати, що вони: *по-перше*, містять міжнародні стандарти діяльності правоохоронних органів держави в профільній сфері; *по-друге*, сприйняті національним законодавством держав-підписантів (учасників, сторін тощо) таких багатосторонніх угод через використання національного механізму імплементації; *по-третє*, знайшли своє послідовне закріплення в основних законах таких держав, а також в їх законодавчих масивах.

4. У вітчизняній доктрині міжнародного права феномен імплементації розуміють: а) у двох аспектах: міжнародному (приєднання держави до міжнародного договору) і національному (прийняття на основі та на виконання міжнародно-правових зобов'язань держави національного законодавчого акту), та б) у двох парадигмально-діяльнісних станах: або як системи правових і організаційних засобів, що створюють механізм імплементації, або як процесу забезпечення досягнення цілей міжнародно-правового регулювання, що в) чітко та однозначно відрізняє цей феномен від схожих, але не аналогічних дій та модальностей, що оперують з нормами міжнародного, європейського, наднаціонального, причому в інтересах національного

права, з метою наближення останнього до цих нормативних масивів – «гармонізація», «уніфікація», «кодифікація», «інтеграція правової системи України у європейський простір» тощо.

5. Системний аналіз міжнародних нормативних джерел та доктринальні позиції вітчизняних та зарубіжних науковців стосовно категорії «імплементация», а також порівняння її із суміжними категоріями, виходячи з предмету та об'єкту дослідження, дали можливість сформулювати власне бачення самої категорії «імплементация», як основного поняття, та інших понять, що є похідними від неї, а саме: а) *імплементация* – процес розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів, що знаходяться у міжнародних договорах, підписантами та учасниками яких є держава, і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; б) *імплементацийна практика* – цілеспрямована діяльність законотворців національної держави з метою розробки та прийняття національних законодавчих та інших нормативно-правових актів про функціонування судових та правоохоронних органів шляхом виконання зобов'язуючих приписів міжнародних договорів, підписантами та учасниками яких є держава і згода на обов'язковість яких надано національними парламентами; в) *імплементування* – дія або комплекс дій, що наповнюють та відображають процес імплементации під час розробки та прийняття конкретного національного законодавчого або іншого нормативно-правового акту на підставі обов'язкового виконання міжнародних норм та принципів; г) *механізм імплементации* – сукупність правових та інституційних засобів, способів, прийомів, методів та методик, які використовуються суб'єктами міжнародного права на міжнародному та національному рівнях, з метою реалізації приписів норм міжнародного права та імплементування міжнародно-правових норм у національне законодавство; г') *поняттєво-термінологічне забезпечення механізму імплементации* – наукова розробка категорій, понять і дефініцій профільного характеру та їх втілення в імплементацийну практику.

6. Наявність великої кількості доктринальних підходів до визначення дефінітивного визначення «міжнародно-правові стандарти» суттєво ускладнюють цей процес, і в той же час, актуалізують та об'єктивують таке завдання, тому вважаємо за необхідно зазначити продуктивність підходів щодо: а) формування таких стандартів в сфері міжнародного публічного права у вигляді його норм і принципів; б) переважно в сфері легалізації, охорони, захисту і гарантування реалізації прав і свобод людини і громадянина; в) у застосуванні таких стандартів відносно забезпечення конкретних прав людини (громадянських, політичних, культурних, та ін.) або прав певної категорії осіб (біженці, жінки, діти та ін.); г) у визначенні їх позитивного впливу на національний нормативний масив; г') у їх позитивному впливу на національний механізм нормотворчості; д) у їх розумінні в широкому (це загальновизнані принципи і норми міжнародного права у галузі прав людини, втілені у міжнародно-правових угодах, до забезпечення яких прагне будь-яка цивілізована держава як член світового співтовариства) і вузькому (уніфікований алгоритм телеологічно спрямованих дій) значеннях тощо.

7. В доктрині міжнародного права потребує особливого підходу до розуміння міжнародно-правових стандартів в сфері правоохоронної діяльності, тому що: а) вони містять стандарти та норми, які спрямовані на цільову аудиторію держав, що приєдналися до міжнародного документу (а це і фізичні особи, і представники певних професій, і державні службовці, в тому числі представники судових та правоохоронних органів тощо); б) останні мають обов'язково виконувати ці стандарти та норми або підкорятися їм; в) міжнародний документ, наприклад договір, угоду тощо ототожнюється із міжнародними стандартами та нормами, які містяться в документі, бо і міжнародний документ і стандарти та норми, що містяться в ньому, призначені для застосування кількома країнами, або всіма членами глобального чи регіонального органу, або всіма членами міжнародної організації тощо; г) якщо будь-який «стандарт і норма» – це документ, який містить нормативні елементи, так само й «міжнародний стандарт і норма» – це також документ, але тільки міжнародний, у якому цей стандарт чи норма містяться; г') міжнародні стандарти за своєю правовою силою відносяться до «м'якого» права і держави, зазвичай, можуть або їх ігнорувати, або застосовувати «м'яке» право на свій розсуд, але іноді міжнародні стандарти можуть мати обов'язкову юридичну силу. Таке відбувається: а) коли сама держава у національному законодавчому акті зобов'язує про це, тобто на основі міжнародного документа приймається нормативно-правовий акт, в якому норми зобов'язують дотримуватися прийнятих резолюцій чи рекомендації; б) коли у міжнародному акті вживаються такі формулювання, як: «держави повинні» зробити щось або «держави зобов'язані» дотримуватись чогось на відміну від «держави можуть розглянути можливість» зробити щось чи «державам пропонується» зробити щось тощо.

8. Системне дослідження функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері дає змогу констатувати, що саме вони виступають як методологічна основа для створення та удосконалення національних правоохоронних систем. Визначення функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері дає змогу стверджувати, що: а) найближчим явищем для міжнародних стандартів є функції міжнародного публічного права, б) а для останнього – функції загального права; в) своєю чергою, для функцій права, як явища, іншим явищем є функції філософії права, г) а останні не можливо уявити без загальних функцій філософії; нарешті, г') функції філософії залежать від явища, яке охоплюється загальною категорією «функція» з погляду науки наук, тобто філософії. Отже можна констатувати, що в розумінні функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері, а також в їх наступному використанні виникає відповідна багаторівнева «мотрійка», що дає змогу більш суттєво пізнати їх змістовне наповнення, аксіологічне навантаження та праксеологічний потенціал.

9. В пізнанні міжнародно-правових стандартів в профільній сфері треба враховувати, що: *по-перше*, функції міжнародно-правових стандартів залежать від інших явищ, які мають властиві лише їм риси та характеризуються через функції філософії, функції філософії права, функції загального права, функції міжнародного публічного права, а також через функції імплементації міжнародних стандартів в національне законодавство та функції самого національного права, до якого міжнародні стандарти були імплантовані; *по-друге*, під функціями міжнародно-

правових стандартів також розуміти способи їх впливу на національне законодавство, які, своєю чергою, регулює нормами права всі сфери судової та правоохоронної діяльності. Пізнання функцій міжнародно-правових стандартів в профільній сфері безпосередньо пов'язані з їх особливостями становлення, розвитку і вдосконалення (функції філософії права носять незмінний характер; функції філософії є устояними, але вони схильні до вдосконалення та розвитку, що пов'язаний з науково-технічним прогресом; функції міжнародного права є практично аналогічними функціям права – *регулятивній, правоохоронній та виховній*, хоча поділ функцій права ще демонструє поділ на підфункції, коли, наприклад, тільки одна охоронна функція може складатися з правозабезпечувальної, превентивної, каральної, компенсаційної, правововідновлювальної, відновної, профілактичної, контрольної, конфліктної, попереджувальної, природокористувальної, природоохоронної тощо). В процесі дослідження функцій міжнародно-правових стандартів, які породжені принципами та нормами міжнародного права, більш цікавими виявляються не стільки загально-соціальні функції, скільки спеціально-соціальні, тобто юридичні – регулятивна та правоохоронна, оскільки останні як раз і можуть допомогти охарактеризувати спочатку функції міжнародного публічного права, а через них і функції міжнародних стандартів; в той же час виховна функція, що тісно пов'язана із регулятивною та правоохоронною, створює необхідну сприятливу атмосферу у свідомості людини та суспільства щодо позитивного прийняття міжнародних норм та принципів для удосконалення національного законодавства про організацію та діяльність правоохоронних органів. Систематичне тлумачення наведених функцій дає можливість визначити функції міжнародно-правових стандартів в сфері організації та діяльності правоохоронних органів, до яких, на нашу думку, відносяться такі: а) установча функція, яка полягає у первинному заснуванні певних міжнародних інститутів; б) уніфікаційна або стандартизаційна функція, яка полягає у введенні єдиних правових стандартів для документації, стандартизації термінів тощо; в) координуюча функція, яка полягає у встановленні єдиних правил поведінки, які є стандартами для всіх національних правоохоронних систем, що дозволяє їм взаємодіяти, а не заважати одна одній; г) охоронна функція, яка полягає у закріпленні механізмів, які б захищали законні права й інтереси держави та дозволяли спільно (колективно) карати порушників; г') забезпечувальна функція, яка полягає у спонуканні держав та їх правоохоронних систем дотримуватись певних правил поведінки як у мирний час, так і в період війни тощо.

10. Системний аналіз міжнародно-правових актів щодо базових принципів організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності: *по-перше*, доводить, що як сама правоохоронна діяльність, так й *базові принципи її організації* мають бути найтіснішим чином пов'язані із законом та правом; *по-друге*, демонструє, що коли мова йде про державу, визначення видів її діяльності, про судові та правоохоронні органи та їх діяльність тощо, завжди на першому місці знаходяться *принципи верховенства права та законності*; *по-третьє*, яскраво свідчить про вплив статутів (міжнародно-правового акту) міжнародних міжурядових організацій на формування базових принципів організації правоохоронної діяльності; *по-четверте*, про необхідність застосування уніфікаційного підходу до розуміння в доктрині та

законодавстві понять «правоохоронна діяльність», «правоохоронні органи» та принципів, на яких ґрунтується вся правоохоронна система.

11. Аналіз вітчизняних нормативно-правових джерел та наукових праць, можна виділити дві групи базових принципів організації та здійснення правоохоронної діяльності: *загально-соціальні* та *спеціально-юридичні*, причому, до *першої групи* належать: гуманізм; демократизм; соціальна справедливість; визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю; рівність всіх перед законом, політична нейтральність; до *другої* – верховенство права; законність; добропорядність громадян; гласність; взаємодія з органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, населенням; професіоналізм, компетентність; незалежність суб'єктів правоохорони; безперервність; неупередженість та об'єктивність; територіальність; презумпція невинуватості; прозорість діяльності та наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень на це; дотримання вимог професійної етики та поведінки. Тут треба розуміти, що нами наведені тільки базові принципи, хоча у нормативних джерелах та наукових працях можна зустрінути й інші;

12. Зіставлення та порівняння міжнародних стандартів в профільній сфері із національними законодавчими актами дає змогу відповісти на низку питань методологічної та праксеологічної властивості, а саме: а) якою мірою міжнародно-правові джерела, де визначено стандарти щодо організації та здійснення правоохоронної діяльності, вплинули на українське законодавство щодо визначення базових принципів організації та здійснення правоохоронної діяльності; б) чи повністю національний законотворець врахував зобов'язання та рекомендації джерел міжнародного права, чи відповідають за змістом правові приписи національного законодавства змісту міжнародних стандартів? На нашу думку, доцільно, є сенс і цілком резонно в національному законодавстві про судову та правоохоронну діяльність формулювати правові приписи про базові принципи верховенства права, дотримання прав і свобод людини шляхом певного дублювання цього дуже важливого міжнародно-правового стандарту, тобто, нагадувати про ці принципи: а) в статтях про цілі (телеологічні настанови Закону); б) в статтях про завдання (парадигмальні дії відповідно до Закону), і, зазвичай, в) в окремих статтях про засади (принципи) діяльності судового або іншого правоохоронного органу (застосування стандарту до конкретного правила поведінки). Саме тоді справді можна говорити або констатувати про повну та всеосяжну імплементацію міжнародного стандарту у національне законодавство.

13. Аналіз національного законодавства в профільній сфері (Закон України «Про судоустрій і статус суддів») свідчить про те, що всі базові принципи щодо здійснення належного судочинства, що містяться в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, враховано (це стосується і справедливого суду, і незалежності судів, і гласності і відкритості суду, і професійної правничої допомоги при реалізації права на справедливий суд, і обов'язковості судових рішень тощо), але у цьому Законі містяться й інші базові принципи, яких немає у Конвенції, та які суттєво можуть вплинути на конституційні права і свободи людини і громадянина під

час здійснення правосуддя (наприклад, заборону створення надзвичайних та особливих судів, право народу брати участь у здійсненні правосуддя через присяжних та заборону делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами, здійснення правосуддя на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак тощо) і були імplementовані у національне законодавство на підставі інших міжнародних стандартів, які були визначені у прийнятих міжнародних актах після Конвенції, – тобто, йдеться про системний та комплексний підхід національного законодавця до запозичення профільних стандартів. Треба звернути особливу увагу на змістовне наповнення й самих принципів, що містяться в міжнародно-правових актах та визначаються як міжнародно-правові стандарти в профільній сфері: а) насправді всі принципи (і незалежність, і об’єктивність, і чесність, і непідкупність, і рівність тощо) мають настільки розпливчастий зміст, що їх неможливо охопити розумом чи свідомістю з позиції того, як можна дотримуватися цих принципів у процесі діяльності; б) на нашу думку, зазначені принципи скоріш за все можна використовувати у якості *оціночних критеріїв* після завершення діяльності (чи була об’єктивність у суддівській діяльності, чи дійсно суддя у прийнятті рішення був незалежним від засобів масової інформації або тиску з боку влади, чи дійсно він був рівним і перед законом і перед судом тощо).

14. Вважаємо за необхідне звернути особливу увагу на розбіжності, особливо у правозастосовній практиці з міжнародними стандартами в профільній сфері – вони були, є, і будуть надалі, оскільки одна справа визначити міжнародний стандарт, друга – імplementувати його у національне законодавство і зовсім інша – реалізувати цей стандарт у практичній діяльності органів правоохоронної системи. Вважаємо, що не може бути реалізація правозастосовної практики без помилок у діях з боку представників правоохоронних органів, без випадків зловживання або перевищення службовим становищем, без необережності або службової недбалості, навіть без елементів свавілля або корупції тощо, бо людський фактор перманентно буде вносити свої корективи у правозастосовну практику, на підставі чого постійно будуть удосконалюватися накази, відомчі положення та інструкції і, навіть в певних випадках, законодавчі акти.

15. Міжнародно-правові стандарти (принципи) з міжнародно-правових актів імplementовано в українське законодавство про діяльність поліції, але з декількома національними структурно-функціональними та локально-ідентифікаційними особливостями: так, у Законі України «Про національну поліцію» можна побачити, що: а) принципи, так би мовити, розкидано по всьому тексту законодавчого акту; б) частка принципів знаходиться у загальних положеннях (першому розділі) стосовно забезпеченню охорони прав і свобод людини та завдань поліції, частка – безпосередньо у другому розділі Закону, який має назву «Принципи діяльності поліції» (принципи верховенство права; дотримання прав і свобод людини; законність; відкритість та прозорість; політична нейтральність; взаємодія з населенням на засадах партнерства та безперервність); в) насамкінець, третя частина

принципів сформульовано у ст. 18 Закону, у який йдеться про основні обов'язки поліцейського, та у Розділі V, де детально визначено порядок здійснення поліцейських заходів, особливо заходів примусу. Треба звернути увагу на питання про загальну кількість принципів, які мали б визначатися у національному законодавстві про діяльність правоохоронних органів на підставі міжнародних стандартів – а) скільки їх має бути, б) чи може для всіх органів має бути однакова кількість принципів з однаковим змістом та формулюванням – *по-перше*, йдеться, як правило, про *основні* принципи або про *основні* стандарти навіть якщо іноді наводиться повний їх перелік із визначенням конкретної цифри без слів «тощо» або «та інші»; *по-друге*, не існує міжнародних стандартів, які б імперативно зобов'язували національних законотворців визначати у законодавчих актах певний перелік принципів організації та діяльності правоохоронних органів; *по-третє*, кількість принципів також, на нашу думку, не може бути однаковою для кожного правоохоронного органу, бо специфіка діяльності кожного органу дуже відрізняється і має суттєві особливості, які, зрозуміло, мають відображатися як у кількості принципів, так й їх змістовному наповненні; *по-четверте*, безперечно, не може бути іншої крайності, коли у національному законодавчому акті щодо діяльності правоохоронного органу не визначено жодного принципу, тобто виходить, що він функціонує безпринципно, без жодного встановленого державою орієнтиру.

16. До складових механізму імплементації міжнародно-правових стандартів, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, відносяться елементи цієї системи: а) відповідні правові норми (як норми міжнародного, так і норми національного законодавства), б) національні інститути (наприклад, державний департамент з питань виконання покарань, омбудсман), в) національні правові засоби (наприклад, адаптація законодавства до міжнародних зобов'язань держави), г) форми здійснення імплементації (прийняття внутрішніх правових актів або санкціонування міжнародних правових норм) та інше. Для організації та здійснення діяльності кожного національного судового або іншого правоохоронного органу існує певна система міжнародно-правових стандартів, яка охоплює весь масив підписаних та узгоджених національними законодавчими органами міжнародних документів, що закріплюють норми, принципи та рекомендації для подальшого їх імплементації у національне законодавство, – інакше кажучи, система має поєднувати в собі обов'язковий або рекомендований для національних держав нормативний мінімум, який, до речі, постійно змінюється, правового статусу кожного органу або правових приписів для окремого напрямку професійної юридичної діяльності.

17. В системі міжнародно-правових стандартів профільного характеру можна виділити *дві групи* міжнародних стандартів: *до першій групи* віднесемо міжнародно-правові акти, у яких проголошуються права і свободи людини, в першу чергу такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців як представників державних органів; *другу групу* представляють міжнародно-правові стандарти професійно-етичної поведінки співробітників конкретного правоохоронного органу, норми яких безпосередньо вказують на належну поведінку правоохоронців у конкретній сфері правоохоронної діяльності (судової, прокурорської, поліцейської,

оперативно-розшукової тощо). В Україні розроблений управлінський алгоритм відносно імплементації міжнародно-правових стандартів в національне законодавство держави, що базується на наступних настановах: а) у демократичній державі існує об'єктивна закономірність всеосяжного впливу системи міжнародно-правових стандартів на основу правового регулювання діяльності національних судових та правоохоронних органів; б) при цьому мають бути враховані національні історичні, культурні та правові традиції і звичаї, причому національне забарвлення законодавчих актів після імплементації в них міжнародних стандартів має бути, на нашу думку, обов'язковим; в) жоден міжнародний документ, у якому містяться стандарти у вигляді норм, принципів та рекомендацій, не претендує стати наднаціональним; г) якщо в ньому все ж є імперативні норми, то вони виконуються державою у силу того, що міжнародний акт був підписаний повноважним її представником та ратифікований законодавчим органом держави. У загальному вигляді міжнародно-правові стандарти у сфері національних правоохоронних систем – це, *по-перше*, передбачені в міжнародному праві правила організації самої правоохоронної діяльності, а, *по-друге*, – правила організації і діяльності кожного державного органу, який відноситься до судового або правоохоронного;

18. Стосовно правового регулювання окремого напрямку правоохоронної діяльності, яку здійснюють національні поліцейські структури, існує розгалужена та всеохоплююча система міжнародно-правових стандартів та принципів – ця система передбачає *дві групи стандартів*: а) *перша група* сконцентрована у міжнародно-правових актах, які проголошують і визначають права і свободи людини, в тому числі і такі, що можуть порушуватися неетичною поведінкою правоохоронців; б) *друга група* містить міжнародно-правові стандарти, в яких детально прописується алгоритм дій поліцейського у стандартних ситуаціях контактування з особами, громадянами, правопорушниками і навіть із злочинцями, – причому, норми, які знаходяться у стандартах другої групи, безпосередньо вказують на належну та припустиму поведінку правоохоронця у стандартній ситуації.

19. До загальних проблем міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності відносяться наступні: а) *перша проблема* пов'язана із постійним зростанням кількості складів злочинів, які, так би мовити, вже набули або продовжують набувати ознак міжнародних злочинів, тобто якщо раніше певні склади були характерними для суто національних територій, то з часом вони перетворювалися у злочини транснаціонального або транскордонного характеру; б) *друга проблема* безпосередньо пов'язана з *першою* та передбачає своєчасне визнання представниками міжнародних організацій спільно із юристами та практиками національних держав небезпечності для світового суспільства певних кримінальних діянь і необхідності застосування спільних заходів для протидії ним; в) *третьою проблемою* міжнародного співробітництва, яка логічно витікає з перших двох, передбачає налагодження належних наукових досліджень, результати яких давали б можливість не тільки ефективно протидіяти існуючій міжнародній злочинності, але й своєчасно прогнозувати зародження у світі і на теренах національних держав певних умов, завдяки яким можлива поява нових транскордонних та трансграничних кримінальних проявів. Треба погодитися і підтримати цих науковців, які розглядають

міжнародне співробітництво в сфері правоохоронних органів саме з позиції чотирьох категорій – *рівні, напрями, види та форми*, – але й варто наголосити на тому, що: а) ані в наукових працях, ані в міжнародних угодах відсутнє чітке визначення *напрямів, рівнів, видів та форм* міжнародного співробітництва; б) іноді під *видами та формами* розуміють *напрями та рівні*, а іноді навпаки; в) це свідчить про те, що досі немає чітких визначених міжнародних стандартів щодо основних характеристик самого міжнародного співробітництва у сфері діяльності національних судових та правоохоронних органів; а це, своєю чергою г) актуалізують проблематику наявності таких стандартів, що можуть з'явитися лише після детального опрацювання їх з наукових позицій.

20. Розглядаючи міжнародно-правові стандарти у якості методологічної основи для створення та удосконалення національних правоохоронних систем, треба зазначити, що ці стандарти також притаманні і національним правовим системам, і системам права і, насамкінець, всьому праву окремо взятої держави. Інакше кажучи, міжнародно-правовий стандарт однаково запозичується в усі національні правові системи (елементи) країни. Предметом спільної міжнародної правової діяльності є міжнародне співробітництво національних судових та інших правоохоронних органів на підставі розроблених заздалегідь міжнародних стандартів, але: а) співробітництво може здійснюватися й поза стандартами, якщо їх немає, а реальність боротьби із злочинністю цього потребує; б) класичний підхід до налагодження справжнього міжнародного співробітництва є попередня розробка міжнародних стандартів на підставі розроблених наукою категорій «*рівні*», «*напрями*», «*види*» та «*форми*», що дозволило б всебічно характеризувати таке унікальне явище, як «міжнародне співробітництво» з протидії транснаціональної, транскордонної та іншої організованої злочинності. Міжнародний стандарт, який зароджується завдяки прогресивній практиці діяльності національних судових та правоохоронних органів, після його прийняття на рівні міжнародного акту та подальшої імплементації у національне законодавство не може ні в якому разі вплинути на сукупність суто національних умов застосування цього стандарту. При цьому: а) як тільки умови реалізації міжнародного стандарту починають суперечити національним гуманістичним поглядам, держава має всі підстави не виконувати стандарт, навіть якщо він вже є частиною національного законодавства; б) цілком зрозумілим є те, що в цьому випадку факт відмови не може розглядатися як ігнорування державою підписаного нею міжнародного договору; в) в цьому сенсі діалектичний взаємозв'язок міжнародного та національного права можна уявити у вигляді суперечливої єдності цілого, коли його самостійно існуючі складові постійно впливають одна на одну, але ніколи не дозволять себе поглинути; г) звідси можна констатувати, що не можна говорити про домінування міжнародного права над національним або навпаки, – кожний з блоків існує та розвивається незалежно від іншого, кожний впливає на іншого та доповнює його, обидва створюють діалектичну цілісність, що охоплюється єдиною категорією «право».

21. Дослідження зарубіжного досвіду імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної правоохоронної діяльності, через використання компаративного методу дослідження, дало змогу констатувати, що: а) кожна держава

має свої особливості, які продиктовані історичними, культурними, соціальними та правовим традиціями або звичаями, але за будь-яких обставин вона намагається виконувати в першу чергу ті стандарти, які визначені у міжнародних угодах у якості обов'язкових та під якими держава в особі своїх представників поставила свої атрибути на згоду, узявши на себе відповідні міжнародно-правові зобов'язання щодо їх виконання; б) навіть в процесі підписання та ратифікації міжнародної угоди держави-підписанти іноді роблять певні застереження стосовно умов виконання міжнародного стандарту; в) кожна держава із властивими лише їй особливостями визначає правовими приписами у своєму законодавстві принципи та норми міжнародних документів; г) цей підхід зрозумілий, бо не існує та й не може існувати імперативного обов'язку дублювати міжнародні стандарти. Порівняльний аналіз законодавчої регламентації та регулювання основоположних характеристик правоохоронної діяльності в зарубіжних країнах зі змістовним наповненням міжнародно-правових стандартів профільного характеру (політична нейтральність /політична неупередженість/, збереження конфіденційної інформації, прийняття подарунків або інших знаків уваги) дав змогу визначити відповідну поведінку держав щодо імплементації міжнародно-правових стандартів, що проявляється у наступному: а) розширене тлумачення, що перевищує їх змістове навантаження; б) рецепція змісту зазначених стандартів; в) мінімізація змісту зазначених стандартів в процесі їх імплементації; г) національне редагування змісту зазначених стандартів в процесі їх імплементації.

22. Дослідження дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини на прикладі права людини на життя в правоохоронній діяльності дало можливість стверджувати, що саме вони виступають головним чинником створення національного правопорядку, бо саме навколо прав і свобод людини, як центральної організуючої осі, формується як сама система стандартів, так й правове регулювання організації та діяльності національних судових та правоохоронних органів. Питання дослідження системи міжнародно-правових стандартів, а також їх співвідношення із правовими визначеннями та приписами у національних законодавствах щодо захисту основних прав і свобод людини у діяльності правоохоронних структур, меж та обсягів імплементації принципів і норм міжнародних актів в правове регулювання професійно-етичної поведінки представників конкретних правоохоронних органів залишаються у правовій науці вкрай актуальними. На прикладі українського законодавства, що регулює питання організації та діяльності поліцейських органів, можна побачити суттєвий вплив міжнародних стандартів на визначення національними нормами та принципами питань гарантування та захисту основного природного права людини на життя з боку представників поліції. Імплементація державами міжнародних стандартів в профільній сфері – відносно захисту права людини на життя: а) іноді має характер прямого запозичення положень міжнародно-правових актів, б) іноді – точкового уточнення окремих положень, а іноді в) значного розширення як загальних, так й конкретних положень із дрібним та детальним регламентуванням конкретної професійно-етичної поведінки поліцейського як представника влади.

23. Для ефективного вдосконалення чинного законодавства, необхідно у подальших вітчизняних наукових дослідженнях: а) більш детально з'ясовувати питання, пов'язані із професійною підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації представників правоохоронних органів; б) із підставами та порядком застосування та використання ними фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї; в) із належним поводженням із затриманими після захоплення і до моменту доставляння останніх до органу досудового розслідування тощо, – бо всі ці напрями безпосередньо пов'язані із захистом та охороною основного природного права людини на життя. Дослідження сучасного стану, проблем та перспектив реформування правоохоронної діяльності в Україні з урахуванням міжнародно-правових стандартів об'єктивно стає можливим та буде оптимальним через: а) аналіз відповідності правового регулювання правоохоронної діяльності в Україні таким існуючим міжнародно-правовим стандартам; б) вирішення актуальних проблем, які необхідно та можливо вирішувати завдяки імплементації міжнародно-правових стандартів; в) вдосконалення шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок як головного напрямку євроінтеграційних перетворень в Україні. Аналіз відповідності правового регулювання правоохоронної діяльності в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам, дає змогу стверджувати, що: а) в цілому сучасна правоохоронна діяльність в Україні відповідає існуючим міжнародно-правовим стандартам, але не в повній мірі, оскільки самі стандарти завдяки розвитку міжнародного гуманітарного права та національних правових систем постійно поповнюються новими, а національне законодавство, як правило, намагається імплементувати їх у режимі перманентності; б) проблема застосування в Україні міжнародних стандартів реалізації правоохоронної функції держави стикається з низкою проблематичних питань дефінітивної властивості, а саме, відсутністю сталої дефініції стосовно визначення правоохоронної функції держави; в) реалізація охоронної функції держави здійснюється на підставі національних законодавчих актів, що увібрали в себе всю сукупність міжнародних стандартів щодо основних напрямів діяльності її судових, прокурорських, поліцейських та інших правоохоронних органів; г) аналіз відповідності міжнародним стандартам сучасної правоохоронної діяльності в Україні необхідно починати із забезпечення прав і свобод людини, їх безпеки, охорони і захисту у процесі функціонування правоохоронної системи, – як серцевини реалізації правоохоронної функції держави в цілому, так й функціонування судових, прокурорських та інших правоохоронних органів зокрема; г') Україна, як європейська держава, імплементує у своє законодавство про правоохоронну діяльність як міжнародні, так і європейські стандарти; д) відповідно до положень Конституції України про права і свободи людини розробляються та приймаються законодавчі акти про організацію та діяльність правоохоронних органів, що втілюють як конституційні положення, так й міжнародні стандарти; е) правове регулювання судової діяльності в Україні відповідає існуючим міжнародним стандартам, які визначені у тих самих основних міжнародних документах, що й права та свободи людини і громадянина, саме вони встановили основне завдання та соціальне призначення судової влади: право людини на судовий захист, – безсумнівно, йдеться про втілення в українську судову систему

лише загальновизнаних міжнародних стандартів, оскільки наявність історичних, політичних, економічних, соціальних, правових та інших умов і традицій не можуть дозволити запозичити всю існуючу у міжнародному праві кількість стандартів у повному обсязі; є) жвава дискусія щодо критеріїв оцінки ефективності національної судової діяльності, що базується на суто національних підходах та спирається на аналіз різних кількісних показників діяльності конкретних судових органів, що, у підсумку, дозволяє не тільки виходити на певні рівні ефективності, а й застосовувати її відповідні міжнародні стандарти, – інакше кажучи, інтерпретація ефективності зводилася, як науковцями, так й суддями, до співвідношення між ціллю її заснування та результатом її функціонування та реалізації (результативністю), що підтверджують основоположні принципи, що закріплено у профільних міжнародних стандартах; ж) аналізуючи розділу VIII Конституції України, який має назву «Правосуддя», дає змогу впевнено стверджувати, що положення різних за юридичною силою, суб'єктами прийняття і сферою застосування міжнародно-правових актів, повністю втілено в Основний Закон України та продовжують віддзеркалюватися в ньому у міру прийняття нових стандартів через відповідну діяльність щодо внесення змін та доповнень в його текст; з) одним із суттєвих кроків щодо втілення міжнародних стандартів в українську судову систему стало впровадження у національну систему судоустрою інституту апеляційних судів, який розглядається Європейським Судом з прав людини одним з найефективніших засобів захисту прав людини в більшості держав-членів Ради Європи; и) яскравою ознакою відповідності правового регулювання судового захисту прав людини в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам є те, що цей напрям правоохоронної діяльності не обмежується рамками національної системи судів, а включає й міжнародні судові органи, зокрема Європейський Суд з прав людини; і) після імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство виникає дуже серйозне питання щодо єдиного застосування судовими та іншими правоохоронними органами закону, бо це є визначальним задля принципу рівності перед законом; ї) у питаннях визначення ролі судів у забезпеченні єдності застосування закону міжнародні стандарти щойно почали імplementуватися у національне українське законодавство, – у перспективі цей напрямок стане одним із пріоритетних для досягнення повної відповідності існуючим міжнародно-правовим стандартам; й) аналіз правового регулювання прокурорської діяльності в Україні на відповідність існуючим міжнародно-правовим стандартам свідчить про те, що український законодавець майже повно імplementував міжнародні стандарти у правове регулювання українських органів прокуратури, а саме: прийняв основоположні конституційні положення щодо діяльності прокуратури; чітко визначив функціональність органів прокуратури; утворив САП, детально врегулювавши її компетенцію; створив Всеукраїнську конференцію прокурорів, яка є найвищим органом прокурорського самоврядування; упорядкував місце і роль всієї системи прокуратури в сфері правоохоронної діяльності держави; насамкінець, прийняв Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, який увібрав у себе найсучасніші та демократичні принципи прокурорської діяльності; к) разом з тим, треба зазначити, що процес адаптації діяльності української прокуратури під європейські стандарти не може бути

стрибкоподібним, навіть у рамках визначеної у конкретних термінах реформи – поступальність, врахування історичних, політичних, правових та інших національних традицій, насамкінець, втілення зарубіжного позитивного досвіду імплементації стандартів, який з кожним роком набирає обертів, – все це є запорукою налагодження нормального еволюційного процесу вдосконалення діяльності прокуратури у майбутньому; л) необхідний критичний об'єм правових стандартів все-таки втілений в українське національне законодавство, що є доказом відкритого та явного наміру українського законодавця якнайбільше імplementувати їх у правове регулювання діяльності судових та правоохоронних органів, в тому числі й щодо протидії торгівлі людьми.

24. Залишається основною проблемою створення спеціалізованих військових прокуратур – задля повної імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство про діяльність прокуратури до Верховної Ради України надано для розгляду низка проектів профільного спрямування. Виходячи з чітко встановленого міжнародного стандарту, що ключову роль у забезпеченні незалежного і неупередженого функціонування судової системи відіграють судді та прокурори, у якості однієї із найважливіших проблем, яку необхідно вирішувати зараз та у найближчому майбутньому, треба визначити взаємовідносини між суддями та прокурорами у демократичному суспільстві (реалізація положень Висновку № 12 (2009) Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) та Висновку №4 (2009) Консультативної ради європейських прокурорів (КРЕП), який містить Бордоську декларацію «Судді та прокурори у демократичному суспільстві» 2009 року);

25. Системний аналіз шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок, як головний напрямок євроінтеграційних перетворень в Україні, дає можливість стверджувати, що в першу чергу, задля вирішення багатьох проблем у діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, *необхідно запроваджувати міжнародні стандарти з попередження (превенції) правопорушень та злочинів*. Для більш ретельного наближення до міжнародних стандартів формулювання окремих положень у національному законодавстві щодо боротьби із торгівлею людьми є: а) доцільно не тільки втілювати міжнародний стандарт за формою, тобто у словах та словосполученнях оригіналу міжнародного договору (*дослівне запозичення, реценіювання*), але й повністю передавати його зміст засобами української мови (*національна транспозиція змісту*); б) необхідно використовувати європейський досвід державного управління з протидії незаконній міграції та торгівлі людьми через втілення міжнародних стандартів у державне управління та планування діяльністю судових та правоохоронних органів, у тому числі за окремими напрямами протидії злочинності; в) говорячи про запобігання злочинності у широкому сенсі, необхідно серед першочергових заходів застосовувати міжнародні стандарти для попередження корупції як у всій системі державних органів взагалі, так й особливо для протидії кримінальним корупційним правопорушенням, які можуть бути вчинені посадовими особами будь-якого рангу у сферах судової, прокурорської та іншої правоохоронної діяльності; г) саме після досягнення високого рівня довіри з боку суспільства, окремої людини до діяльності суддів, прокурорів, співробітників оперативно-розшукових органів, кожного поліцейського, коли будь-

яка дія, професійна поведінка або спосіб життя представника правоохоронної системи буде сприймається громадськістю як еталон самовідданості, доброчесності і порядності можна дійсно говорити про фактичне завершення євроінтеграційних перетворень в українському національному правопорядку на основі міжнародних принципів та норм; г') важливим напрямом антикорупційної діяльності виступає формування *антикорупційної культури працівників правоохоронних органів з урахуванням вимог міжнародних стандартів та кращих світових практик* (в контексті здійснення профільної діяльності у відповідності до міжнародному стандарту ISO 37001:2016); д) один з сучасних шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів, що виступає одним з головних напрямків євроінтеграційних процесів в Україні, пов'язаний з пробацією, – тобто запобіганням злочинності шляхом застосування нової для України інституції як системи наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених, не пов'язаної із позбавленням волі, що має серйозні перспективи у майбутньому, особливо у напрямку запобігання вчиненню повторних кримінальних правопорушень, – саме вона з кожним роком займає все більш вагоме місце у системі налагодження національного правопорядку; е) перспективним напрямом імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок задля здійснення євроінтеграційних перетворень є наполегливе застосування інституту національних координаторів за конкретними сферами боротьби із злочинами та іншими правопорушеннями, – означений напрям безпосередньо пов'язаний та є складовою іншої більш широкої проблеми стосовно організації тісного співробітництва вітчизняних судових та правоохоронних органів із зарубіжними партнерами і цей напрям має суттєві перспективи.

ПЕРЕЛІК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані наукові результати дисертації

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Гавриленко В. В. Міжнародно-правові стандарти як методологічна основа для створення та удосконалення національних правоохоронних систем. Аналітично-порівняльне правознавство. Серія «Право». 2022. №5. С. 395-401. DOI: 10.24144/2788-6018.2022.05.73. **(Фахове видання категорії Б)**
2. Гавриленко В. В. Вплив міжнародно-правових стандартів на компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів. Слово національної школи суддів України. 2024. № 1 (46). С. 46-55. DOI: 10.37566/2707-6849-2024-1(46)-2. **(Фахове видання категорії Б)**
3. Гавриленко В. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини на життя та їх імплементація у діяльність національних правоохоронних органів. Наукові перспективи. 2024. № 11 (53). С. 883-896. DOI: 10.52058/2708-7530-2024-11(53)-883-896. **(Фахове видання категорії Б)**

4. Гавриленко В. В. Імплементація міжнародно-правових стандартів щодо попередження (превенції) правопорушень та злочинів в Україні. Серія ПРАВО. 2024. № 85, частина 4. С. 226-232. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.85.4.33. **(Фахове видання категорії Б)**

5. Гавриленко В. В. Інститут національних координаторів у запобіганні та протидії правопорушенням в Україні. Успіхи і досягнення у науці. Серія «Право». 2024. № 9(9). С. 98-108. DOI: 10.52058/3041-1254-2024-9(9)-98-108. **(Фахове видання категорії Б)**

6. Гавриленко В. В. Роль міжнародно-правових стандартів у вирішенні проблем реформування судової системи України. Наука і техніка сьогодні. Серія «Право». 2024. № 12(40). С. 53-65. DOI: 10.52058/2786-6025-2024-12(40)-53-65. **(Фахове видання категорії Б)**

7. Гавриленко В. В. Міжнародно-правові стандарти у реформуванні української прокуратури та протидії організованої злочинності. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 3. С. 578-581. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-3/140. **(Фахове видання категорії Б)**

8. Гавриленко В. В. Система міжнародно-правових норм та принципів - основа правового регулювання діяльності національних правоохоронних органів. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 879-886. DOI: 10.24144/2788-6018.2024.05.134. **(Фахове видання категорії Б)**

9. Гавриленко В. В. Основні аспекти історико-правового впливу міжнародного публічного права на національний правопорядок. Серія: Право. 2024. Том 4, № 84. С. 252-259. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.84.4.35. **(Фахове видання категорії Б)**

10. Гавриленко В. В. Змістовна характеристика суб'єктно-об'єктної сфери впливу міжнародного права на національний правопорядок. Серія: «Юриспруденція». 2025. №74. С. 96-100. DOI: 10.32782/2307-1745.2025.74.19. **(Фахове видання категорії Б)**

11. Гавриленко В. В. Просторова сфера дії міжнародного права та діяльність національних судових та правоохоронних органів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2025. Том 36 (75) №2. С. 163-168. DOI: 10.32782/TNU-2707-0581/2025.2/23. **(Фахове видання категорії Б)**

12. Гавриленко В. В. Зарубіжний досвід імплементації міжнародно-правових стандартів у сферу національної правоохоронної діяльності. Юридичний вісник. 2025. №2. С. 148-156. DOI: 10.32782/yuv.v2.2025.16. **(Фахове видання категорії Б)**

13. Гавриленко В. В. Поводження із конфіденційною інформацією: європейський досвід імплементації міжнародно-правового стандарту у національне законодавство. Правові новели. 2025. №25. С. 105-113. DOI: 10.32782/ln.2025.25.13. **(Фахове видання категорії Б)**

14. Гавриленко В. В. Імплементація міжнародних принципів щодо протидії корупції у національне законодавство: європейський досвід. Прикарпатський юридичний вісник. 2025. №2. С. 180-184. DOI: 10.32782/руув.v2.2025.31. **(Фахове видання категорії Б)**

15. Гавриленко В. В. Базові міжнародні принципи організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності в Україні. Juris Europensis Scientia. 2025. №2. С. 160-166. DOI: 10.32782/chern.v2.2025.28. **(Фахове видання категорії Б)**

16. Гавриленко В. В. Імплементація положень міжнародно-правових актів щодо принципів діяльності правоохоронних органів в українське законодавство. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. №2. С. 142-150. DOI: 10.32782/2408-9257-2025-2-22. **(Фахове видання категорії Б)**

17. Гавриленко В. В. До питання сучасного концепту міжнародно-правових стандартів правоохоронної діяльності в контексті глобальних викликів. Юридичний вісник. 2025. № 6. С. 173-178. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2025.21> **(Фахове видання категорії Б)**

Статті у зарубіжних виданнях та наукових фахових виданнях України, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних:

18. Gavrylenko V., Svintsytskyi A., Govorun D., Gumeniuk I., Kulyk S. Synergy of international standards of law enforcement and justice: challenges of integration into the legal order of Ukraine. Archivio giuridico Filippo Serafani. 2025. Anno CLVII, Fascicolo 3. С. 663-686. ISSN 0391-5646. **(Scopus)** URL: <https://www.scopus.com/pages/publications/105027898189?origin=resultslist>

19. Gavrylenko V., Voloshyn Y., Akhmetov B., Kaspruk O., Kulyk S. Peculiarities of international legal regulation of combating international transport terrorism in modern conditions: cyber hygiene and cybersecurity. Third International Conference on Cyber Hygiene & Conflict Management in Global Information Networks, January 24–27, 2024, Kyiv, Ukraine. 2024. С. 229-238. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-3925/paper19.pdf>. **(Scopus)** URL: <http://scopus.com/pages/publications/85219647154?origin=resultslist>

20. Gavrylenko V., Kulyk S.V., Vysotskyi D.Ye., Mukhin O., Rohovenko O.V. The role of national innovation systems in global innovation ecosystems. International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES). 2025. Vol. 15 (1). С. 329-340. DOI: 10.31407/ijeess15.137. ISSN 2224-4980. **(Scopus)** URL: <https://www.scopus.com/pages/publications/105001651624?origin=resultslist>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

21. Gavrylenko V. International Legal Standards as a System of Norms, Principles and Recommendations that Reflect the Directions, Competence and Specifics of National Judicial and Other Law Enforcement Agencies. Collected Scientific Papers of the VIII International Scientific Conference "Trends and Emerging Issues in Law: Including Security, Psychology and Communication" Opatija, Croatia, 12–13 May 2025. 2025. С. 142-155. DOI: 10.54658/ESS.monograph.2025.pp.1-180. ISBN: 978-83-976-11108. URL: <https://www.e-science.space/wp-content/uploads/2025/06/Monograph-seite-2025.pdf>

22. Гавриленко В. В. Загальні проблеми міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності. Юридичні аспекти протидії сучасним загрозам сталому розвитку: тези доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Від громадянського суспільства - до правової держави» (Харків, 07 червня 2024 року). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2024. С. 280-283. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Konferentsiia_07-06-2024_Zbirka_tez.pdf.

23. Гавриленко В. В. Роль Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у формуванні принципів організації та здійснення судової і правоохоронної діяльності. Права людини в правовій системі ЄС: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Харків, 26 квітня 2024 року). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2024. С. 165-168. URL: https://law.karazin.ua/resources/doks2021/nauka/repozitary/Konferentsiia_26-04-2024_Zbirka_tez.pdf.

АНОТАЦІЯ

Гавриленко В. В. Міжнародно-правові стандарти в сфері правоохоронної діяльності держави та їх імплементація у національний правопорядок. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.02 – «Конституційне право; муніципальне право». – Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2026.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням проблем імплементації міжнародно-правових стандартів у сфері правоохоронної діяльності у національні правопорядки держав взагалі та український зокрема. Наукова новизна обумовлена формуванням, доведенням та отриманням нових знань за тематикою роботи, предмет якої є актуальним та важливим напрямком наукового пізнання.

Досліджено теоретико-методологічні засади впливу міжнародно-правових стандартів на правоохоронну діяльність національних держав через аналіз історико-правових аспектів, що є об'єктивними явищами для більшості країн, через розгляд функцій стандартів як методологічної основи для створення та удосконалення національних правоохоронних систем, насамкінець, через наукову оцінку міжнародних джерел щодо базових принципів організації та здійснення судової і

правоохоронної діяльності. Проаналізовано стандарти як систему норм, принципів та рекомендацій, що відображають напрями, компетенцію та специфіку діяльності національних судових та інших правоохоронних органів, зарубіжний досвід імплементації міжнародно-правових стандартів в сферу національної правоохоронної діяльності, а також дотримання міжнародно-правових стандартів громадянських (особистих) прав людини в правоохоронній діяльності як головного чинника створення національного правопорядку. Значну увагу приділено аналізу відповідності правового регулювання правоохоронної діяльності в Україні існуючим міжнародно-правовим стандартам, окресленню проблем, які необхідно та можливо вирішувати в правоохоронній діяльності завдяки імплементації міжнародно-правових стандартів та формулюванню пропозицій щодо шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів у національний правопорядок як головного напрямку євроінтеграційних перетворень в Україні.

Ключові слова: міжнародно-правові стандарти, міжнародні джерела, імплементація, судові та правоохоронні органи, правоохоронна діяльність, національний правопорядок, національне законодавство.

ABSTRACT

Gavrylenko V. V. International legal standards in the sphere of law enforcement activities of the state and their implementation in the national legal order. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation submitted for the degree of Doctor of Law (Doctor of Sciences) in speciality 12.00.02 – «Constitutional law; municipal law». – State Higher Educational Institution “Uzhhorod National University”, Uzhhorod, 2026.

The dissertation is a modern comprehensive study and continuation of the scientific development of the problems of implementing international legal standards in the field of law enforcement activities into the national legal systems of states. Scientific novelty is due to the formation, proof and obtaining of new knowledge on the topic of the work, the subject of which is a relevant and important area of scientific knowledge.

The dissertation has formed and substantiated a number of new conceptual provisions and conclusions that have scientific novelty. It is argued that the theoretical study of the influence of international legal standards in the field of law enforcement and their implementation in the national legal order in historical, legal and logistical aspects puts the institutional aspect in the first place.

It is motivated that it is necessary to simultaneously study the international unification aspect, as well as the aspect of constitutionalization, that is, when national legislation on the activities of law enforcement agencies of a separate or separate states influenced the emergence of new international standards in international legal acts.

A personal vision of the category "implementation" as the main category has been formulated. This is the process of developing and adopting national legislative and other

regulatory legal acts on the functioning of judicial and law enforcement bodies based on the mandatory implementation of international norms and principles contained in international treaties to which the state is a signatory and participant, and whose binding consent has been given by national parliaments.

Other categories have been developed that are derivatives of the implementation category. Implementation practice is the purposeful activity of lawmakers of a nation state to develop and adopt national legislative and other regulatory legal acts on the functioning of judicial and law enforcement bodies by implementing the binding provisions of international treaties to which the state is a signatory and party and whose binding consent has been given by national parliaments.

It is stated that taking into account the phenomenological nature of international legal standards, their contradictory and changing legal nature, significant objects of international legal significance regulated by them, as well as a wide range of subjects related to their application, a wide range of methods, techniques and principles of knowledge of legal reality are used in the research and study of the above phenomena of modern international public law and national constitutional law of states.

The author's definition of international legal standards in the field of national law enforcement systems is proposed - these are, firstly, the rules for organizing law enforcement activities themselves, provided for in international law, and, secondly, the rules for organizing and operating each state body that belongs to the judicial or law enforcement.

The article investigates the proposition that the comparison of international standards in the profile area with national legislative acts allows answering a number of questions of methodological and praxeological nature: to what extent international legal sources, where standards for the organization and implementation of law enforcement activities are defined, have influenced Ukrainian legislation in determining the basic principles of the organization and implementation of law enforcement activities; whether the national legislator has fully taken into account the obligations and recommendations of the sources of international law; whether the legal provisions of national legislation correspond in content to the content of international standards.

The proposition about the need to pay attention to the substantive content of the principles themselves, contained in international legal acts and defined as international legal standards in the profile area, is substantiated: a) all principles have a vague content that cannot be grasped by reason or consciousness from the standpoint of how these principles can be adhered to in the process of activity; b) the specified principles can most likely be used as evaluation criteria after the completion of the activity.

The article argues that Ukraine has developed a management algorithm for the implementation of international legal standards into the national legislation of the state. The algorithm is based on the following guidelines: a) in a democratic state there is an objective regularity of the comprehensive influence of the system of international legal standards on the basis of legal regulation of the activities of judicial and law enforcement bodies; b) it is necessary to take into account national historical, cultural and legal traditions and customs, and the national coloring of legislative acts after the implementation of international standards in them should be mandatory; c) no international document containing standards in the form of norms, principles and recommendations can become supranational; d) if an

international document contains imperative norms, they are implemented by the state by virtue of the fact that the international act was signed by its authorized representative and ratified by the legislative body of the state.

Key words: international legal standards, international sources, implementation, judicial and law enforcement bodies, law enforcement activities, national law and order, national legislation.